

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

INDEKS ZAGROŻENIA UBÓSTWEM
W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM
ZA 2019 ROK

Kielce, 2020

Spis treści

Wstęp.....	4
1. Ubóstwo w województwie świętokrzyskim na tle innych regionów	5
1.1. Ubóstwo w Polsce	7
1.2. Regionalne zróżnicowanie zasięgu ubóstwa	12
2. Wewnątrzregionalne zróżnicowanie zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim.....	16
2.1. Metodologia.....	16
2.2. Bezrobocie	17
2.3. Osoby długotrwale bezrobotne	21
2.4. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej.....	23
2.4.1. Powiat buski	25
2.4.2. Powiat jędrzejowski	26
2.4.3. Powiat kazimierski	26
2.4.4. Powiat kielecki	27
2.4.5. Powiat konecki	27
2.4.6. Miasto Kielce	28
2.4.7. Powiat opatowski	28
2.4.8. Powiat ostrowiecki	29
2.4.9. Powiat pińczowski.....	29
2.4.10. Powiat sandomierski	29
2.4.11. Powiat skarżyski.....	30
2.4.12. Powiat starachowicki.....	30
2.4.13. Powiat staszowski	31
2.4.14. Powiat włoszczowski	31
2.5. Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej.....	32
2.6. Rodziny wielodzietne korzystające z pomocy społecznej.....	38
2.7. Rodziny niepełne korzystające z pomocy społecznej.....	40
2.8. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie	42
2.9. Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca	45
3. Indeks zagrożenia ubóstwem	47
4. Podsumowanie i wnioski	51
5. Spis map, tabel i wykresów.....	54
Aneks	57

Wstęp

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Kielcach corocznie dokonuje wewnątrzregionalnej analizy zasięgu ubóstwa w województwie świętokrzyskim, realizując tym samym ustawowe zadanie samorządu województwa, wynikające z ustawy o pomocy społecznej tj. rozpoznawanie przyczyn ubóstwa, diagnozowanie oraz monitorowanie wybranych problemów społecznych w województwie.

Na potrzeby określenia wewnątrzregionalnego zróżnicowania skali ubóstwa w województwie świętokrzyskim za 2019 rok, opracowany został Indeks zagrożenia ubóstwem, w skład którego weszły następujące zmienne:

- stopa bezrobocia,
- odsetek osób długotrwale bezrobotnych w łącznej liczbie bezrobotnych,
- przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto,
- dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca,
- wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej – liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie pieniężne z pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców,
- wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej – udział procentowy osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej w relacji do ogółu świadczeniobiorców pomocy społecznej¹,
- odsetek rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej w łącznej liczbie rodzin objętych pomocą społeczną,
- odsetek rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie rodzin objętych pomocą społeczną.

Analiza skali ubóstwa wpisuje się w realizację zadań wynikających z Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 - Nowy wymiar aktywnej integracji oraz Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2012-2020.

---

¹ Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej zdefiniowane są jako osoby, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy.

1. Ubóstwo w województwie świętokrzyskim na tle innych regionów

Granice ubóstwa i ich definicje

Ubóstwo definiuje się jako stan niedostatku wynikający z niewystarczających dochodów. Definicje różnią się zależnie od tego, jaki dochód przyjmowany jest za granicę ubóstwa. O biedzie w sensie absolutnym mówimy w przypadku kiedy uzyskiwane dochody umożliwiają tylko zaspokojenie niezbędnych potrzeb biologicznych, pozwalających tylko na utrzymanie przy życiu. Istnieje także ustawowa granica ubóstwa, ustalona przez wysokość dochodu upoważniającego osoby i rodziny do ubiegania się o pomoc społeczną. Ubóstwo może być pojmowane w sposób względny, w takim przypadku linią ubóstwa jest dochód relatywizowany do standardu materialnego danego społeczeństwa.

Ubóstwo skrajne (absolutne)

Odsetek osób w gospodarstwach domowych, w których poziom wydatków był niższy niż granica ubóstwa skrajnego (minimum egzystencji) wyznaczająca poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego następuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. Punktem wyjścia ustalenia granic ubóstwa skrajnego jest poziom minimum egzystencji, obliczony przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Wskaźnik jest obliczany na podstawie badania budżetów gospodarstw domowych².

W gospodarstwie jednoosobowym w 2019 roku, dla osoby w wieku produkcyjnym minimum egzystencji oszacowano na poziomie 616,55 zł³. W gospodarstwie trzy osobowym z jednym dzieckiem minimum egzystencji na rodzinę oszacowano na kwotę 1 520,24 zł (rodzina z dzieckiem młodszym w wieku 4–6 lat) oraz na kwotę 1 666,80 zł (gospodarstwo z dzieckiem starszym w wieku 13–15 lat). W przypadku rodziny czteroosobowej z dzieckiem młodszym i starszym koszt minimum egzystencji wyniósł 2 134,67 zł na rodzinę. Natomiast w gospodarstwie składającym się z pięciu osób (rodziców z trojgiem dzieci) minimum egzystencji na rodzinę wyniosło 2 746,68 zł.

---

² Słownik stat.gov.pl.

³ Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w 2019 r. (na podstawie wyników badania budżetów gospodarstw domowych). Źródło danych GUS.

Koszyk minimum socjalnego w 2019 roku dla osoby żyjącej w gospodarstwie emeryckim jednoosobowym wyniósł 585,04 zł, a koszt dla gospodarstwa emeryckiego dwuosobowego to 993,22 zł (496,61 zł na osobę)⁴.

Ubóstwo ustawowe

Odsetek osób w gospodarstwach domowych, w których poziom wydatków był niższy niż tzw. ustawowa granica ubóstwa, tj. kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej, uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej⁵.

Dla osoby samotnie gospodarującej próg ubóstwa ustawowego od października 2018 roku wynosi 701 zł. Dla osoby w gospodarstwie wieloosobowym próg ubóstwa ustawowego wynosi 528 zł. W związku z powyższym dla gospodarstwa czteroosobowego próg ubóstwa regulowany ustawowo wynosi 2 112 zł na rodzinę⁶. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej progi te aktualizowane są co 3 lata.

Ubóstwo relatywne

Definiowane jest jako odsetek osób w gospodarstwach domowych, w których poziom wydatków był niższy niż granica ubóstwa relatywnego przyjęta na poziomie 50% średnich miesięcznych wydatków ustalonych na poziomie wszystkich gospodarstw domowych⁷. W oparciu o wyżej wskazaną definicję jako granicę ubóstwa relatywnego, przyjmuje się poziom wydatków gospodarstwa domowego niższy od połowy średnich wydatków w kraju. Ubóstwo relatywne jest związane z ogólną sytuacją ekonomiczną kraju. Może się zdarzyć, iż choć zasięg mierzonego w ten sposób ubóstwa zwiększy się np.: na skutek zwiększonego rozwarstwienia dochodów, to poziom życia, jaki kryje się pod tym pojęciem jednocześnie się polepszy.

W IV kwartale 2019 roku granica ubóstwa relatywnego wynosiła 858 zł dla gospodarstwa jednoosobowego oraz 2 317 zł na rodzinę dla gospodarstwa czteroosobowego (2 osoby dorosłe + 2 dzieci do lat 14).

---

⁴ Informacja o poziomie i strukturze minimum egzystencji w 2019 r., Instytut Pracy i Spraw Socjalnych.

⁵ Słownik stat.gov.pl.

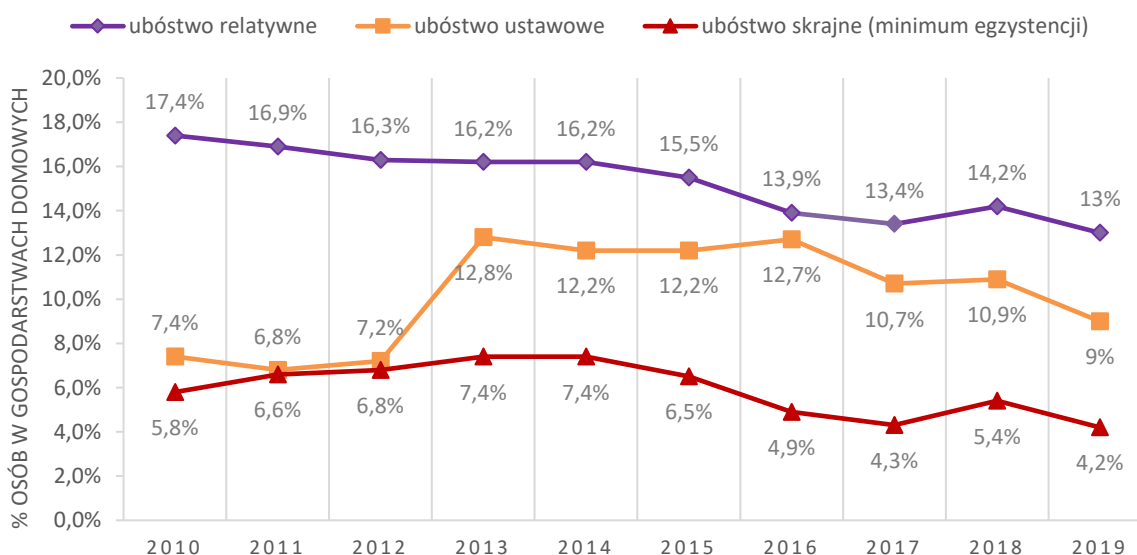
⁶ Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w 2019 r. (na podstawie wyników badania budżetów gospodarstw domowych). Źródło danych GUS.

⁷ Słownik stat.gov.pl.

1.1. Ubóstwo w Polsce

Główny Urząd Statystyczny corocznie oblicza i publikuje wskaźniki dotyczące zasięgu ubóstwa ekonomicznego w Polsce, opierając się na wynikach badań budżetów gospodarstw domowych. Prezentowane wskaźniki są danymi średniorocznymi. W obliczeniach uwzględnione zostały trzy różne progi (granice) ubóstwa: skrajnego, relatywnego oraz ubóstwa ustawowego.

Po obserwowanym od 2015 roku stopniowym zmniejszaniu się zasięgu ubóstwa ekonomicznego w Polsce, w 2018 roku nastąpiło zahamowanie tej tendencji – w zależności od przyjętej granicy, zasięg ubóstwa kształtował się na zbliżonym lub nieco wyższym poziomie niż w 2017 roku. Natomiast w 2019 roku odnotowano spadek zasięgu wszystkich trzech typów ubóstwa: skrajnego, relatywnego i ustawowego⁸.

Wykres 1. Zasięg ubóstwa w Polsce w latach 2010-2019 według przyjętych w danym roku trzech granic ubóstwa (w % osób w gospodarstwach domowych).

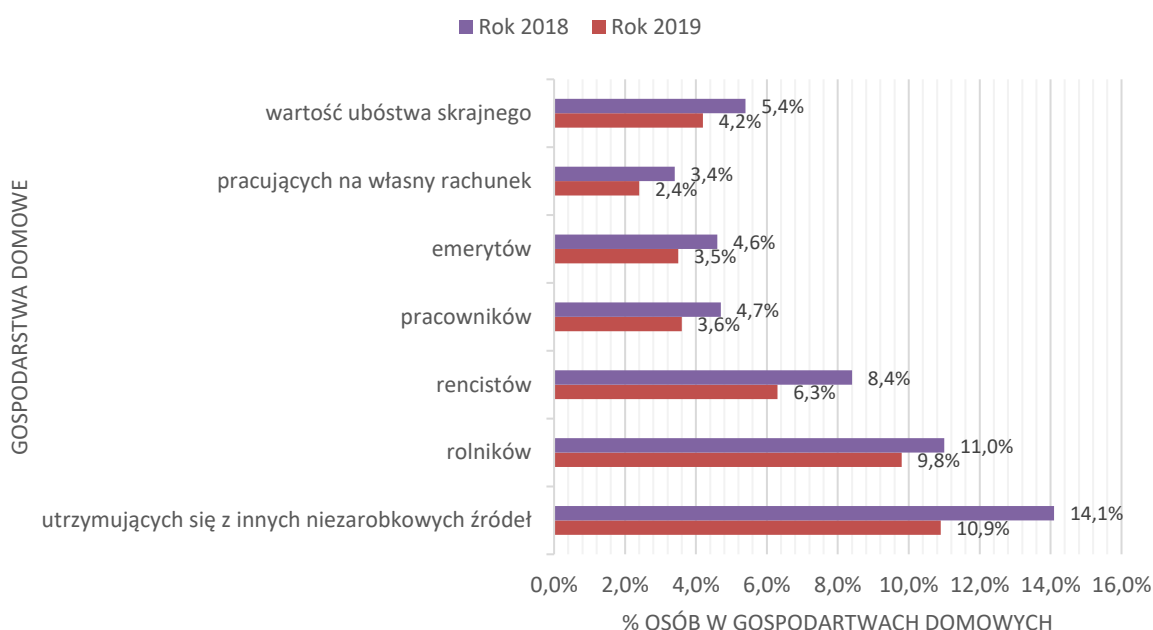
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rok 2019 przyniósł poprawę sytuacji materialnej gospodarstw domowych w Polsce, co znalazło odzwierciedlenie w spadku zasięgu ubóstwa ekonomicznego, w tym ubóstwa skrajnego z 5,4% do 4,2% w 2019 roku, czyli o 1,2 % mniej niż w 2018 roku. Spadek ubóstwa skrajnego dotyczył przede wszystkim gospodarstw domowych najbardziej zagrożonych ubóstwem, tj. gospodarstw domowych utrzymujących się głównie ze świadczeń społecznych (innych niż emerytury i renty) oraz gospodarstw z co najmniej trójką dzieci poniżej 18 roku życia, mieszkańców wsi i małych miast.

⁸ Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w 2019 r. (na podstawie wyników badania budżetów gospodarstw domowych). Źródło danych GUS.

Uwzględnienie tzw. granicy ubóstwa ustawowego wskazuje na grupę osób, które zgodnie z obowiązującymi przepisami są potencjalnie uprawnione do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej. W 2019 roku stopa ubóstwa ustawowego wynosiła 9%, czyli o 1,9% mniej niż w 2018 roku (10,9%).

Zastosowanie relatywnej granicy ubóstwa na poziomie 50% kwoty, którą przeciętnie miesięcznie wydają gospodarstwa domowe w Polsce, umożliwia wyodrębnienie tych gospodarstw i osób, których poziom konsumpcji znacząco odbiega od poziomu przeciętnego konsumpcjonizmu. Ubóstwo relatywne w Polsce w 2019 roku doświadczało 13% osób w gospodarstwach domowych, wartość ta w odniesieniu do 2018 roku była niższa o 1,2%.

Wykres 2. Zasięg ubóstwa skrajnego w 2018 i 2019 roku wg grup społeczno-ekonomicznych w kraju.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W oparciu o wydatki gospodarstw domowych spadek zasięgu ubóstwa skrajnego odnotowany w 2019 roku w kraju, dotyczył większości branż pod uwagę gospodarstw domowych, przy czym poziom zmian był zróżnicowany. W odniesieniu do 2018 roku wyraźnie zmniejszył się (o 3,2%) odsetek osób wydających na swoje utrzymanie mniej niż zakłada minimum egzystencji wśród gospodarstw domowych utrzymujących się głównie z niezarobkowych źródeł innych niż emerytury i renty. W 2019 roku obniżyła się o 2,1% stopa ubóstwa skrajnego wśród rencistów w stosunku do roku poprzedniego. W przypadku pozostałych grup społeczno-ekonomicznych gospodarstw domowych (tj. w gospodarstwach utrzymujących się głównie z pracy najemnej, z pracy na własny rachunek, emerytów i rolników) wartość stopy omawianego ubóstwa w 2019 roku była niższa średnio o około 1%.

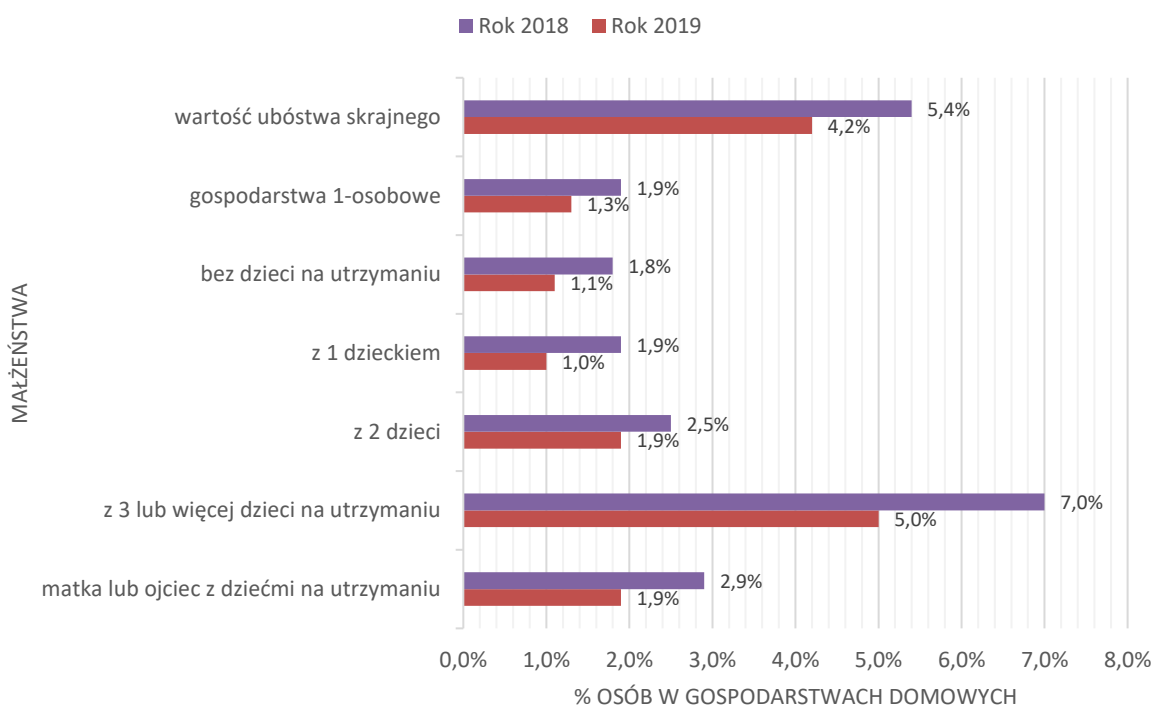

Tabela 1. Zasięg ubóstwa skrajnego w kraju według grup społeczno-ekonomicznych gospodarstw domowych w latach 2016–2019.

grupy społeczno-ekonomiczne gospodarstw domowych	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
pracujący na własny rachunek	2,2%	2,6%	3,4%	2,4%
emeryci	3,9%	4,4%	4,6%	3,5%
pracownicy	3,9%	3,3%	4,7%	3,6%
renciści	8,5%	7,3%	8,4%	6,3%
rolnicy	11%	9,7%	11%	9,8%
utrzymujący się z innych niezarobkowych źródeł	15,9%	10,4%	14,1%	10,9%
wartość ubóstwa skrajnego	4,9%	4,3%	5,4%	4,2%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2019 roku najbardziej zagrożeni ubóstwem skrajnym były gospodarstwa domowe utrzymujące się z innych niezarobkowych źródeł (10,9%), rolnicy (9,8%) i renciści (6,3%). W wymienionych gospodarstwach domowych zasięg ubóstwa skrajnego znacznie przekraczał średnią wartości ubóstwa skrajnego w Polsce (4,2%).

Wykres 3. Zasięg ubóstwa skrajnego w 2018 i 2019 roku wg typów gospodarstw domowych.

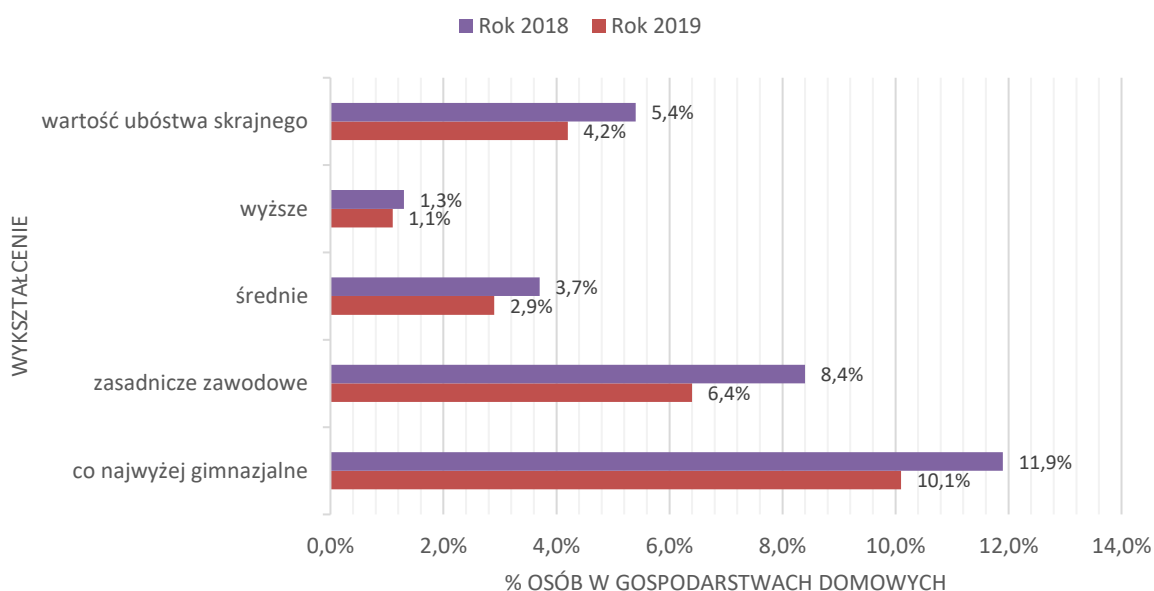
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2019 roku zmniejszył się zasięg ubóstwa skrajnego w gospodarstwach domowych z dziećmi na utrzymaniu⁹. Wyższą od średniej dla Polski stopą ubóstwa skrajnego charakteryzowały się gospodarstwa z co najmniej trójką dzieci na utrzymaniu (5% rodzin ubogich), jednakże w tej grupie odnotowano największy spadek wartości ubóstwa skrajnego w odniesieniu do 2018 roku. Ubóstwem skrajnym w 2019 roku najmniej narażone były gospodarstwa z jednym dzieckiem (1% rodzin ubogich) oraz bez dzieci na utrzymaniu (1,1% rodzin ubogich).

Tabela 2. Zasięg ubóstwa skrajnego według typów gospodarstw domowych w latach 2016-2019.

typ gospodarstw domowych	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
1 osobowe	2%	2,1%	1,9%	1,3%
małżeństwa:				
bez dzieci na utrzymaniu	1,8%	1,7%	1,8%	1,1%
z 1 dzieckiem	1,7%	1,3%	1,9%	1%
z 2 dzieci	2,7%	2,2%	2,5%	1,9%
z 3 i więcej dzieci na utrzymaniu	7,5%	6,4%	7%	5%
matka lub ojciec z dziećmi na utrzymaniu	5,6%	2,5%	2,9%	1,9%
wartość ubóstwa skrajnego	4,9%	4,3%	5,4%	4,2%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 4. Zasięg ubóstwa skrajnego w 2018 i 2019r. wg wykształcenia głowy gospodarstwa domowego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

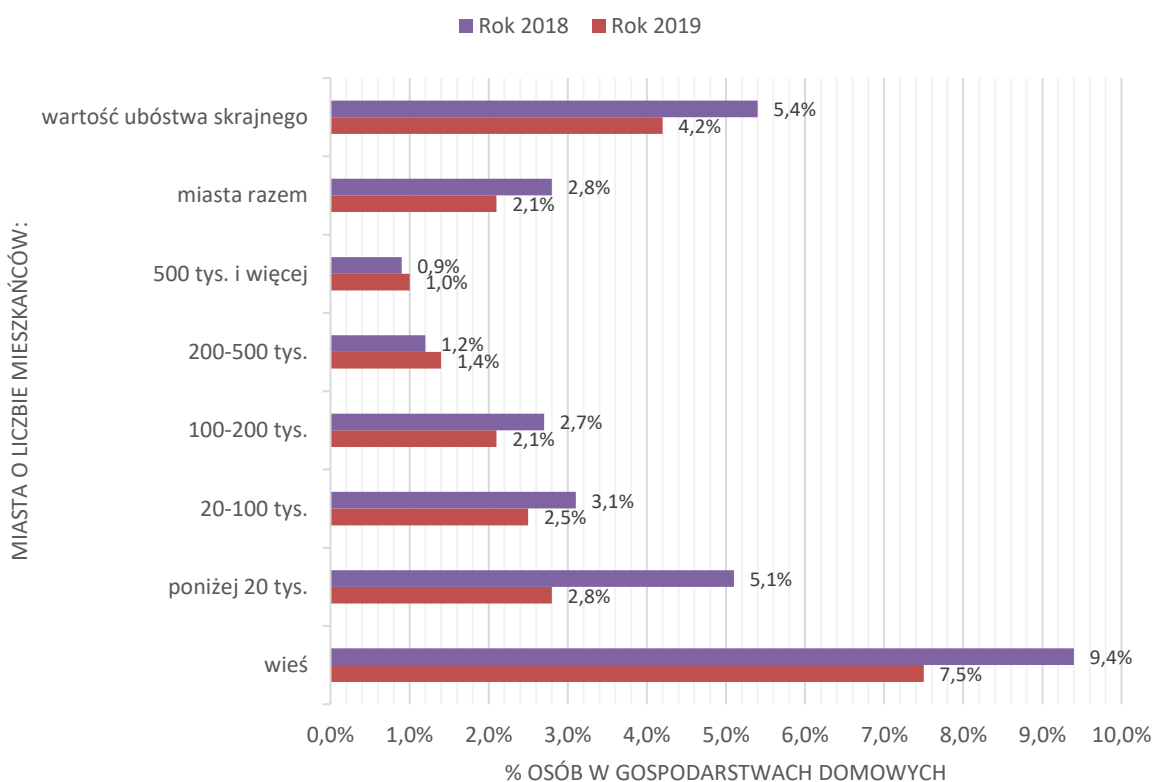
⁹ *Dziecko na utrzymaniu to osoba w wieku 0-14 lat będąca w składzie gospodarstwa domowego lub osoba w wieku 15-25 lat, o ile nie posiada własnego źródła utrzymania i nie pozostaje w związku małżeńskim lub związku nieformalnym. W grupie małżeństw uwzględnione zostały także związki nieformalne.

Poziom wykształcenia wyraźnie wpływa na stan zagrożenia ubóstwem. W 2019 roku najwyższym poziomem ubóstwa charakteryzowały się gospodarstwa domowe, w których głowa rodziny posiadała wykształcenie co najwyżej gimnazjalne (10,1%) lub zasadnicze zawodowe (6,4%). W porównaniu z 2018 rokiem w tych grupach odnotowano spadek zasięgu ubóstwa skrajnego średnio o 2%. W najmniejszym stopniu ubóstwem skrajnym zagrożone były gospodarstwa, w których głowa gospodarstwa domowego posiada wykształcenie wyższe (1,1%).

Tabela 3. Zasięg ubóstwa skrajnego według typów gospodarstw domowych w latach 2016-2019.

grupy gospodarstw domowych wg poziomu wykształcenia	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
co najwyżej gimnazjalne	12,4%	10%	11,9%	10,1%
zasadnicze zawodowe	7,3%	6,6%	8,4%	6,4%
średnie	2,7%	2,8%	3,7%	2,9%
wyższe	0,8%	0,8%	1,3%	1,1%
wartość ubóstwa skrajnego	4,9%	4,3%	5,4%	4,2%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 5. Zasięg ubóstwa skrajnego w 2018 i 2019r. wg miejscowości zamieszkania.

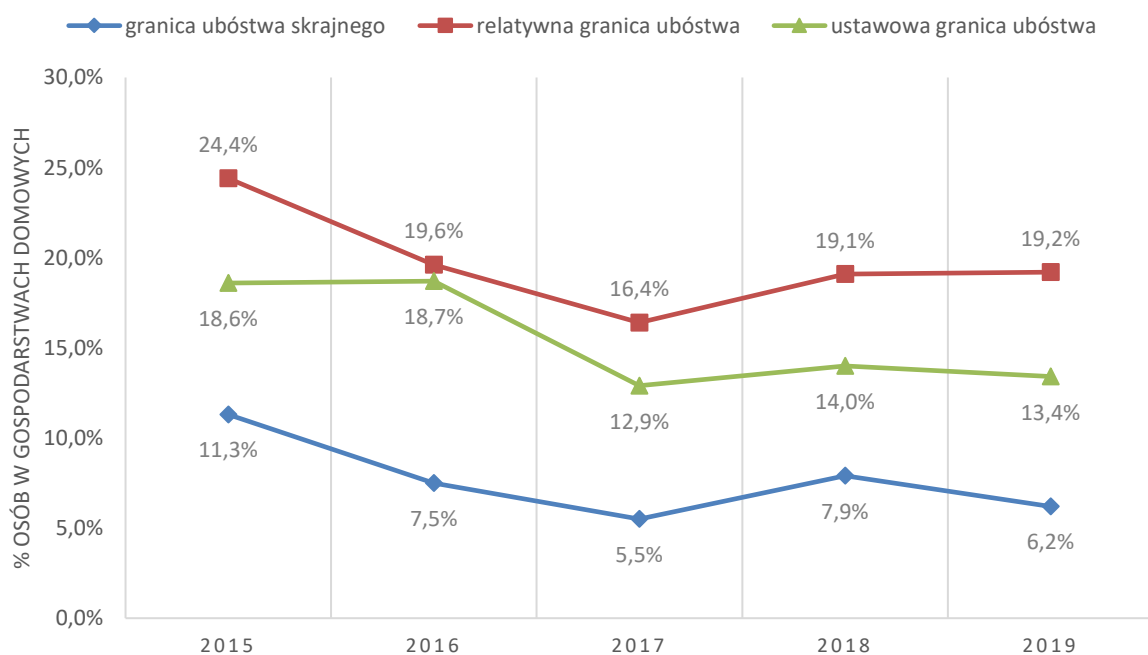
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Obniżenie się poziomu ubóstwa skrajnego w 2019 roku dotyczyło w dużym stopniu mieszkańców wsi i najmniejszych miast, liczących poniżej 20 tys. mieszkańców (spadek o ok. 2%). W grupach miast między 20 tys. a 200 tys. – spadek stopy ubóstwa był minimalny (poniżej 1%). Natomiast stopa ubóstwa w największych ośrodkach miejskich (co najmniej 200 tysięcznych) pozostała w obu latach na zbliżonym poziomie. W tej kategorii miast stopa ubóstwa skrajnego była najniższa i wyniosła około 1%.

Wydatkami niższymi niż granica ubóstwa skrajnego odznaczali się mieszkańcy wsi, gdzie stopa ubóstwa skrajnego osiągnęła w 2019 roku poziom 7,5%. Dla porównania w miastach, w zależności od wielkości, wynosiła ona od 1% do 2,5%.

1.2. Regionalne zróżnicowanie zasięgu ubóstwa

Analiza danych dotyczących zasięgu ubóstwa na przestrzeni lat 2015-2019 w województwie świętokrzyskim wskazuje, iż w 2019 roku w odniesieniu do 2018 roku odnotowano spadek poziomu dwóch z trzech analizowanych granic ubóstwa (wykres 6).

Wykres 6. Zasięg ubóstwa w województwie świętokrzyskim w latach 2015–2019.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W analizowanym okresie w województwie świętokrzyskim odnotowano spadek o 1,7% stopy ubóstwa skrajnego z 7,9% w 2018 do 6,2% w 2019 roku. W najmniejszym stopniu spośród trzech badanych wskaźników zmniejszyła się ustawowa granica ubóstwa (o 0,6%) z 14,0% do 13,4% w 2019 roku. W przypadku relatywnej granicy ubóstwa stopa ta wyniosła 19,2% i nieznacznie się zwiększyła w odniesieniu do 2018 roku.

Tabela 4. Zasięg granic ubóstwa w latach 2018-2019 – woj. świętokrzyskie na tle innych regionów.

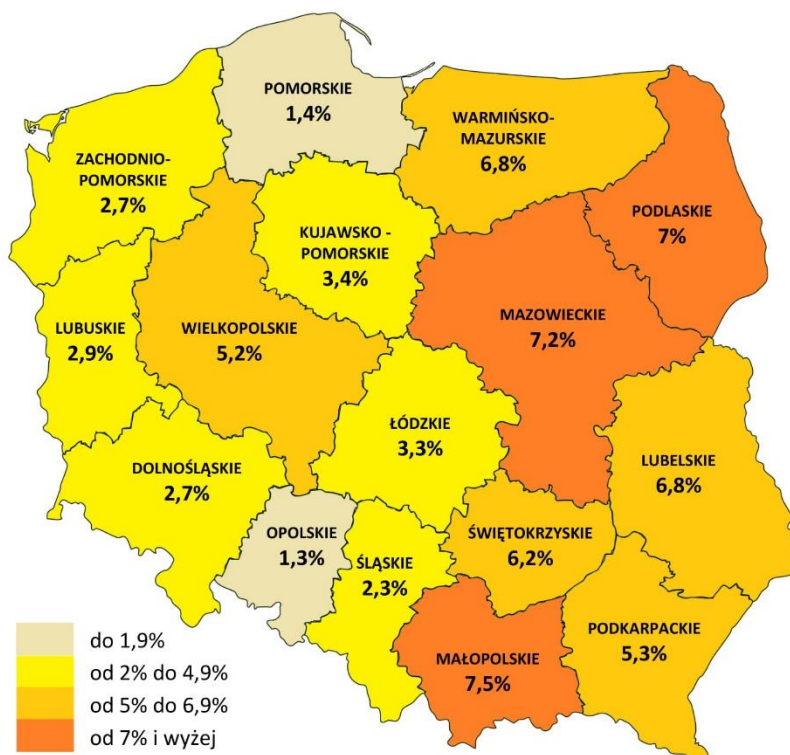
Wyszczególnienie	granicy ubóstwa skrajnego (minimum egzystencji)		relatywnej granicy ubóstwa		ustawowej granicy ubóstwa	
	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2018	Rok 2019
Polska	5,4%	4,2%	14,2%	13%	10,9%	9%
województwo:						
dolnośląskie	3,8%	2,7%	9,9%	8,4%	7,9%	5,9%
kujawsko – pomorskie	5,4%	3,4%	12,7%	11,0%	10,4%	6,8%
lubelskie	7,8%	6,8%	17,5%	17,5%	12,8%	12,6%
lubuskie	5,8%	2,9%	14,4%	10,5%	11,9%	7,0%
łódzkie	3,9%	3,3%	9,7%	10,0%	7,3%	7,5%
małopolskie	9,2%	7,5%	22,2%	20,9%	17,8%	15,0%
mazowieckie	4,3%	7,2%	12,2%	17,7%	9,1%	12,2%
opolskie	2,6%	1,3%	9,3%	7,9%	6,2%	4,3%
podkarpackie	9,0%	5,3%	20,8%	18,6%	16,1%	12,9%
podlaskie	7,5%	7,0%	20,8%	21,8%	15,9%	15,7%
pomorskie	2,0%	1,4%	8,3%	6,2%	6,4%	4,2%
śląskie	2,9%	2,3%	9,5%	9,1%	7,4%	5,7%
świętokrzyskie	7,9%	6,2%	19,1%	19,2%	14,0%	13,4%
warmińsko – mazurskie	9,6%	6,8%	22,4%	21,0%	18,9%	14,0%
wielkopolskie	6,0%	5,2%	16,9%	15,0%	12,8%	11,2%
zachodniopomorskie	1,8%	2,7%	8,7%	9,9%	5,4%	7,4%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2019 roku wysoką stopę ubóstwa skrajnego odnotowano w województwie: małopolskim (7,5%), następnie mazowieckim (7,2%) i podlaskim (7,0%). Najniższą wartość wskaźnika ubóstwa skrajnego odnotowano w województwach: opolskim (1,3%) i pomorskim (1,4%). Wartość stopy ubóstwa skrajnego dla województwa świętokrzyskiego w 2019 roku wyniosła 6,2%. Województwo świętokrzyskie jest zaliczane do województw, w których granica ubóstwa skrajnego jest wyższa od średniej krajowej (4,2%).

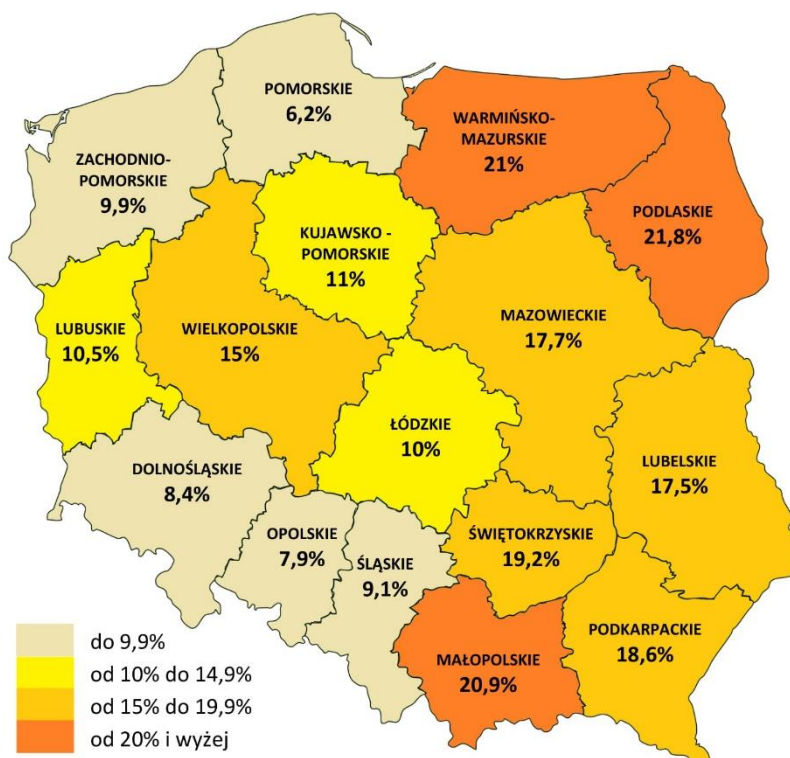
W przypadku relatywnej granicy ubóstwa jak i ustawowej granicy ubóstwa wartość dla województwa świętokrzyskiego przypadająca na rok 2019 jest wysoka i wynosi odpowiednio 19,2% i 13,4%. Świętokrzyskie znajduje się wśród czterech województw w kraju (zaraz po: województwie małopolskim, warmińsko-mazurskim, podlaskim) o najwyższej wartości granicy ubóstwa relatywnego i ustawowego.

Mapa 1. Zasięg ubóstwa skrajnego w 2019 roku według województw.

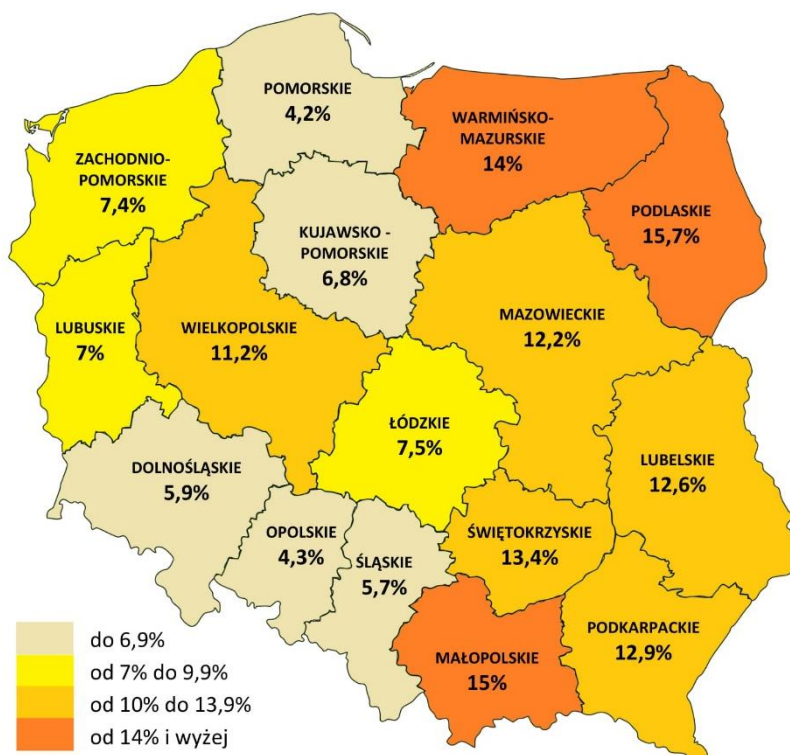
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Mapa 2. Zasięg ubóstwa relatywnego w 2019 roku według województw.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Mapa 3. Zasięg ubóstwa ustawowego w 2019 roku według województw.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

2. Wewnątrzregionalne różnicowanie zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim

2.1. Metodologia

Analiza wewnątrzregionalnego różnicowania zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim opracowana rokrocznie przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej zdefiniowana została w oparciu o szereg wskaźników dla zmiennych o charakterze społeczno-ekonomicznym. Na bazie wskaźników opracowany został Indeks zagrożenia ubóstwem. Indeks jest bardzo efektywnym narzędziem analizy danych, podczas gdy analiza pojedynczej informacji stanowi tylko bardzo ogólny wskaźnik danej zmiennej, to uwzględnienie kilku danych, sprowadzonych do jednego mianownika, jest źródłem znacznie dokładniejszych wskazań. Indeks zagrożenia ubóstwem pozwala podsumować wiele wskaźników w pojedynczym wyniku liczbowym. Wśród przyjętych zmiennych, na bazie których opracowany został Indeks tylko jedna bezpośrednio świadczy o ubóstwie (ustawowa granica ubóstwa), tj. wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej mierzony jako liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie pieniężne z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców. Pozostałe zmienne nie wskazują wprost o poziomie ubóstwa, ale są ważnymi determinantami sytuacji ekonomicznej i społecznej, na podstawie których można dokonywać oceny zagrożenia ubóstwem. Głównym założeniem podczas konstruowania narzędzia badania ubóstwa, było uzyskanie możliwości porównywania powiatów województwa świętokrzyskiego pod względem stopnia zagrożenia ubóstwem.

W celu zdiagnozowania wewnątrzregionalnego zasięgu ubóstwa w województwie świętokrzyskim uwzględniono monetarne oraz niemonetarne determinanty ubóstwa. Dla potrzeb opracowania indeksu przy ustaleniu zmiennych diagnostycznych, wykorzystano dane statystyczne: Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach, Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej w systemie Centralnej Aplikacji Statystycznej (sprawozdania OZPS, MRPiPS-03-R), Głównego Urzędu Statystycznego w związku z powyższym przyjęto następujące zmienne:

X^1 – stopa bezrobocia,

X^2 – odsetek osób długotrwale bezrobotnych,

X^3 – wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej,

X^4 – wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej,

X^5 – odsetek rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej,

X^6 – odsetek rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej,

X^7 – przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto,

X^8 – dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Powyższe zmienne diagnostyczne poddane zostały standaryzacji oraz normalizacji. Wartości rankingowe od 1 do 9 przypisane poszczególnym powiatom zostały ustalone na podstawie rozpiętości wartości zmiennych w danym roku.

Przyporządkowanie wartości rankingowych poszczególnych zmiennych, wchodzących w skład Indeksu (dla każdego roku odrębnie), następuje poprzez odjęcie od najwyższej wartości, którą osiągnęły poszczególne zmienne wartości najniższej. Następnie uzyskany wynik podzielony zostaje przez 9, co w konsekwencji pozwala na wyznaczenie rozpiętości skali. Utworzona skala przyporządkowuje „wartości rankingowe”, gdzie wartość wskaźnika w przedziale rankingowym od 1 do 3 oznacza niskie wartości, od 4 do 6 średnie, natomiast od 7 do 9 wysokie.

Należy zaznaczyć, iż trzem wskaźnikom: odsetek osób długotrwale bezrobotnych, wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej, wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej, nadane zostały wyższe rangi tj. przyporządkowane im „wartości rankingowe” pomnożone przez wartość 1,2 uznając, iż mają one dominujące znaczenie w zakresie zagrożenia ubóstwem.

Utworzone „wartości rankingowe” z ośmiu badanych zmiennych, zostają zsumowane dla każdego z powiatów i miasta Kielce. Efektem końcowym jest uzyskanie rankingu świętokrzyskich powiatów zagrożonych ubóstwem.

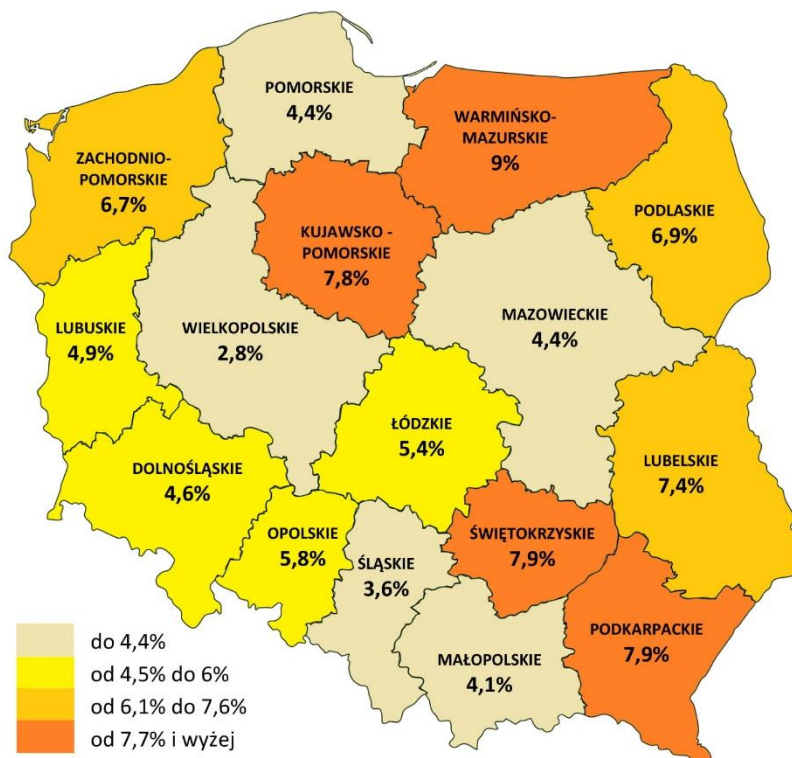
2.2. Bezrobocie

Jednym z najbardziej istotnych czynników niemonetarnych generujących ubóstwo jest bezrobocie. Pojęcia te są ściśle ze sobą związane ponieważ, wzrost liczby osób pozostających bez pracy bardzo często skutkuje zwiększeniem odsetka osób i rodzin zagrożonych biedą.

W 2019 roku w stosunku do stopy bezrobocia w Polsce (5,2%) wartość stopy bezrobocia w województwie świętokrzyskim (7,9%) była wyższa o 2,7%. Świętokrzyskie zalicza się do województw o najwyższej stopie bezrobocia, wyższą stopę bezrobocia odnotowano tylko w woj. warmińsko – mazurskim (9,0%).

Na koniec grudnia 2019 roku stopa bezrobocia w województwie świętokrzyskim wyniosła 7,9% i była o 0,4% niższa w odniesieniu do 2018 roku.

Mapa 4. Stopa bezrobocia według województw (stan na 31 grudzień) w 2019 roku.

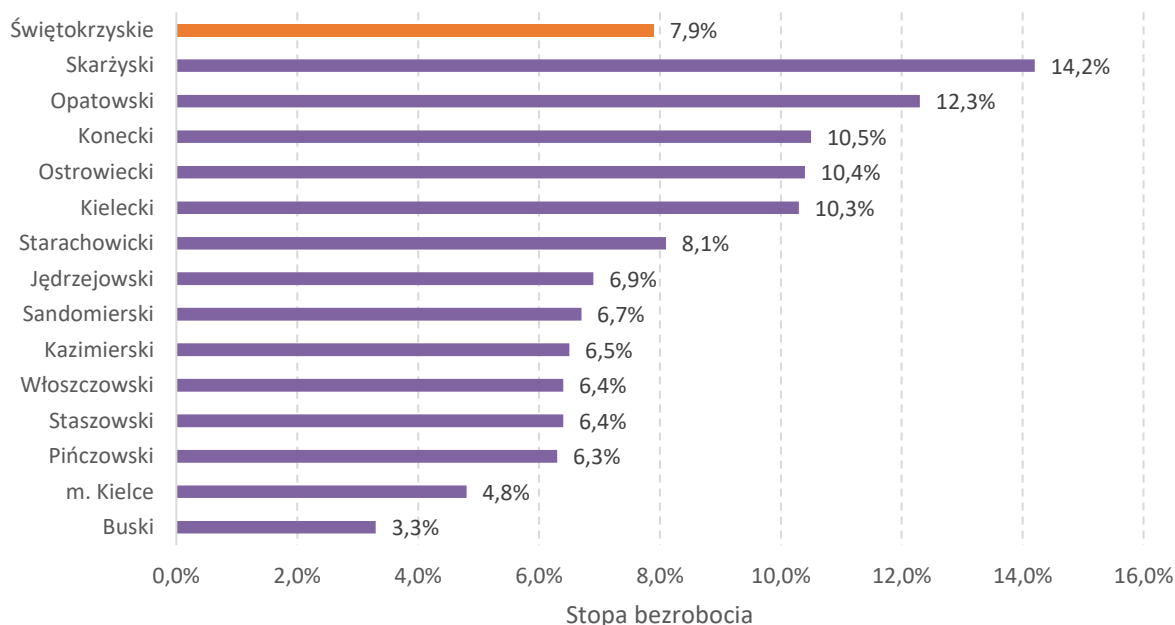
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na koniec grudnia 2019 roku stopa bezrobocia w województwie świętokrzyskim wyniosła 7,9% i była o 0,4% niższa niż w 2018 roku.

Tabela 5. Stopa bezrobocia w kraju w ujęciu województw (stan na 31 grudzień) w latach 2018-2019.

Województwo	Rok 2018	Rok 2019	Zmiana
Polska	5,8%	5,2%	-0,6%
dolnośląskie	5,2%	4,6%	-0,6%
kujawsko-pomorskie	8,8%	7,8%	-1,0%
lubelskie	8,0%	7,4%	-0,6%
lubuskie	5,8%	4,9%	-0,9%
łódzkie	6,1%	5,4%	-0,7%
małopolskie	4,7%	4,1%	-0,6%
mazowieckie	4,9%	4,4%	-0,5%
opolskie	6,3%	5,8%	-0,5%
podkarpackie	8,8%	7,9%	-0,9%
podlaskie	7,8%	6,9%	-0,9%
pomorskie	4,9%	4,4%	-0,5%
śląskie	4,3%	3,6%	-0,7%
świętokrzyskie	8,3%	7,9%	-0,4%
warmińsko-mazurskie	10,4%	9,0%	-1,4%
wielkopolskie	3,1%	2,8%	-0,3%
zachodniopomorskie	7,4%	6,7%	-0,7%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP Kielce.

Wykres 7. Stopa bezrobocia w powiatach województwa świętokrzyskiego w 2019 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP Kielce.

Wewnątrzregionalne zróżnicowanie stopy bezrobocia na koniec 2019 roku (stan na 31 grudzień) w województwie świętokrzyskim kształtowało się następująco:

❖ Najniższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach:

- ✓ buskim 3,3%;
- ✓ m. Kielce 4,8%.

❖ Najwyższą odnotowano w powiatach:

- ✓ skarżyskim 14,2%;
- ✓ opatowskim 12,3%;
- ✓ koneckim 10,5%;
- ✓ ostrowieckim 10,4%;
- ✓ kieleckim 10,3%;
- ✓ starachowickim 8,1%.

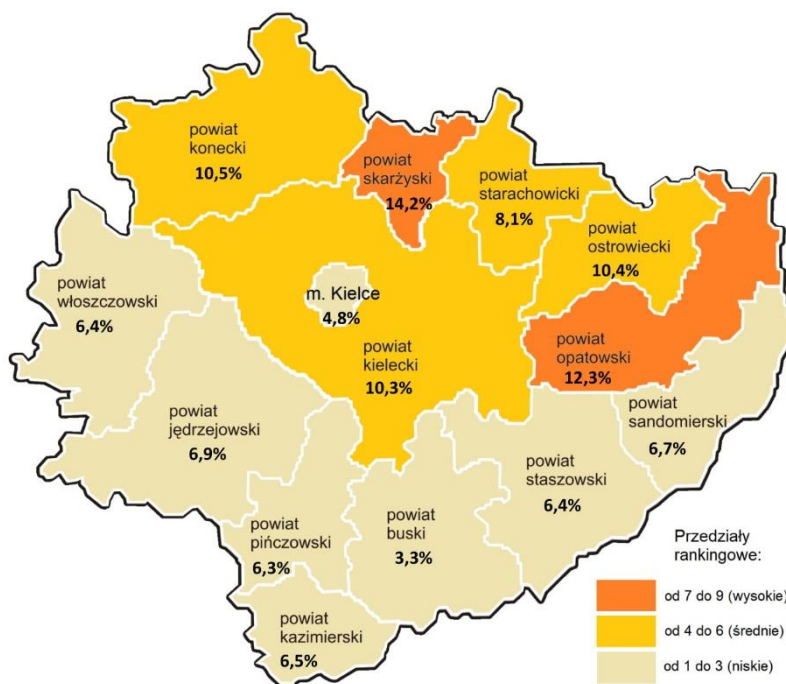
W 2019 roku w odniesieniu do 2018 w mieście Kielce i 11 powiatach województwa świętokrzyskiego odnotowano spadek stopy bezrobocia. Największy spadek stopy bezrobocia odnotowany został w powiatach: skarżyskim (1,5% spadek), ostrowieckim (1,3% spadek), opatowskim (1,3% spadek), koneckim (1,1% spadek). W powiecie włoszczowskim nie odnotowano zmiany. Natomiast jedynym powiatem, w którym wzrosła stopa bezrobocia jest powiat starachowicki (nieznaczny wzrost o 0,1%).

Tabela 6. Przyporządkowanie wartości rankingowych dla zmiennej stopy bezrobocia.

Powiat	Rok 2018		Rok 2019	
	Stopa bezrobocia w 2018r.	Wartość rankingowa w 2018r.	Stopa bezrobocia w 2019r.	Wartość rankingowa w 2019r.
buski	3,9%	1	3,3%	1
jędrzejowski	7,1%	3	6,9%	3
kazimierski	7,5%	3	6,5%	3
kielecki	10,7%	6	10,3%	6
konecki	11,6%	6	10,5%	6
m. Kielce	5,5%	2	4,8%	2
opatowski	13,6%	8	12,3%	8
ostrowiecki	11,7%	6	10,4%	6
pińczowski	6,6%	3	6,3%	3
sandomierski	6,9%	3	6,7%	3
skarżyski	15,7%	9	14,2%	9
starachowicki	8,0%	4	8,1%	4
staszowski	7,2%	3	6,4%	3
włoszczowski	6,4%	2	6,4%	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP Kielce.

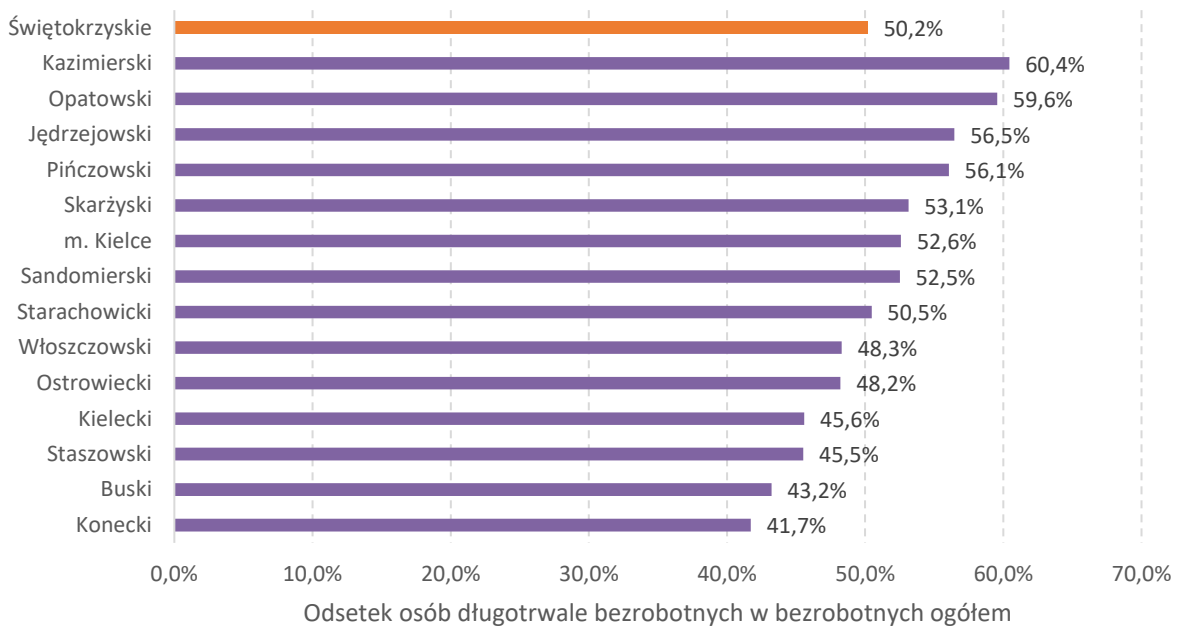
Mapa 5. Stopa bezrobocia w województwie świętokrzyskim w 2019r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP Kielce.

2.3. Osoby długotrwale bezrobotne

Kolejną zmienną wchodzącą w skład indeksu zagrożenia ubóstwa jest odsetek osób długotrwale bezrobotnych. Osobą długotrwale bezrobotną jest osoba, która pozostaje bez zatrudnienia przez minimum rok w ciągu ostatnich dwóch lat, z wyłączeniem okresu odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych. Należy zaznaczyć, iż zagrożenie wykluczeniem społecznym i biedą rośnie w przypadku osób długotrwale bezrobotnych. Z kolei długotrwale ubóstwo zwiększa prawdopodobieństwo dziedziczenia biedy.

Wykres 8. Odsetek osób długotrwale bezrobotnych w ujęciu powiatowym w 2019 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP Kielce.

Na koniec grudnia 2019 roku w województwie świętokrzyskim zarejestrowanych było 21 099 osób długotrwale bezrobotnych (50,2% ogółu osób zarejestrowanych jako bezrobotni). Najniższą wartość wskaźnika liczby osób długotrwale bezrobotnych odnotowano w powiecie koneckim (41,7%). Natomiast najwyższą wartość ww. wskaźnika odnotowano w powiecie kazimierskim (60,4%).

Wartość przedmiotowego wskaźnika powyżej średniej wojewódzkiej odnotowano w ośmiu powiatach: kazimierskim (60,4%), opatowskim (59,6%), jędrzejowskim (56,5%), pińczowskim (56,1%), skarżyskim (53,1%), mieście Kielce (52,6%), sandomierskim (52,5%) i starachowickim (50,5%).

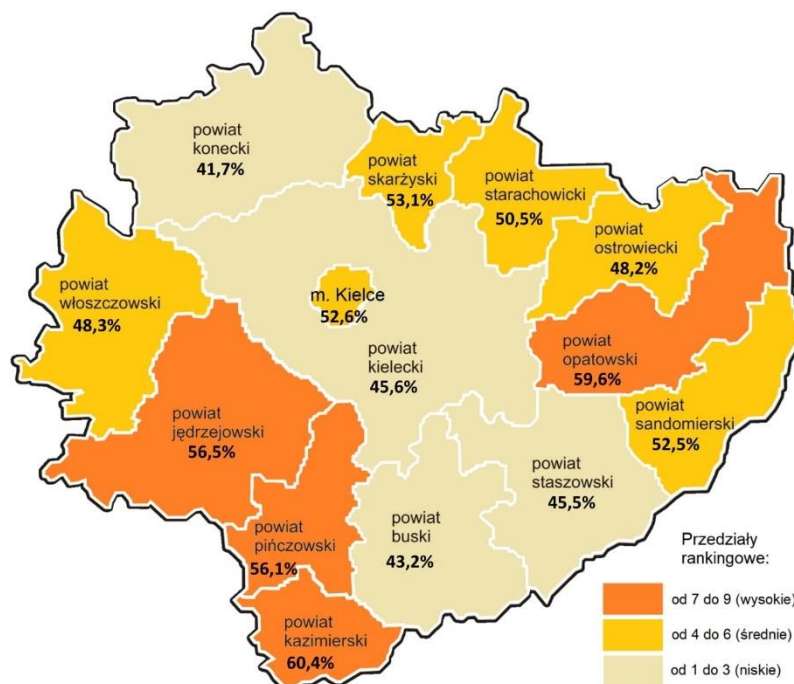
Tabela 7. Przyporządkowanie wartości rankingowych dla zmiennej odsetek długotrwale bezrobotnych.

Powiat	Rok 2018			Rok 2019		
	Odsetek długotrwale bezrobotnych w 2018r.	Wartość rankingowa w 2018r.	Wartość rankingowa w 2018r. x 1,2	Odsetek długotrwale bezrobotnych w 2019r.	Wartość rankingowa w 2019r.	Wartość rankingowa w 2019r. x 1,2
buski	43,2%	2	2,4	43,2%	1	1,2
jędrzejowski	58,6%	7	8,4	56,5%	8	9,6
kazimierski	62,7%	9	10,8	60,4%	9	10,8
kielecki	44,1%	2	2,4	45,6%	2	2,4
konecki	40,6%	1	1,2	41,7%	1	1,2
m. Kielce	52,7%	5	6	52,6%	6	7,2
opatowski	57,8%	7	8,4	59,6%	9	10,8
ostrowiecki	49,5%	4	4,8	48,2%	4	4,8
pińczowski	59,3%	8	9,6	56,1%	7	8,4
sandomierski	53,9%	6	7,2	52,5%	6	7,2
skarżyski	51,9%	5	6	53,1%	6	7,2
starachowicki	55,0%	6	7,2	50,5%	5	6
staszowski	44,9%	2	2,4	45,5%	2	2,4
włoszczowski	52,3%	5	6	48,3%	4	4,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP Kielce.

Odsetek długotrwale bezrobotnych to jeden z najistotniejszych wskaźników indeksu zagrożenia ubóstwem, w związku z powyższym jego waga w została zwiększona (razy 1,2).

Mapa 6. Odsetek osób długotrwale bezrobotnych w województwie świętokrzyskim w 2019r.

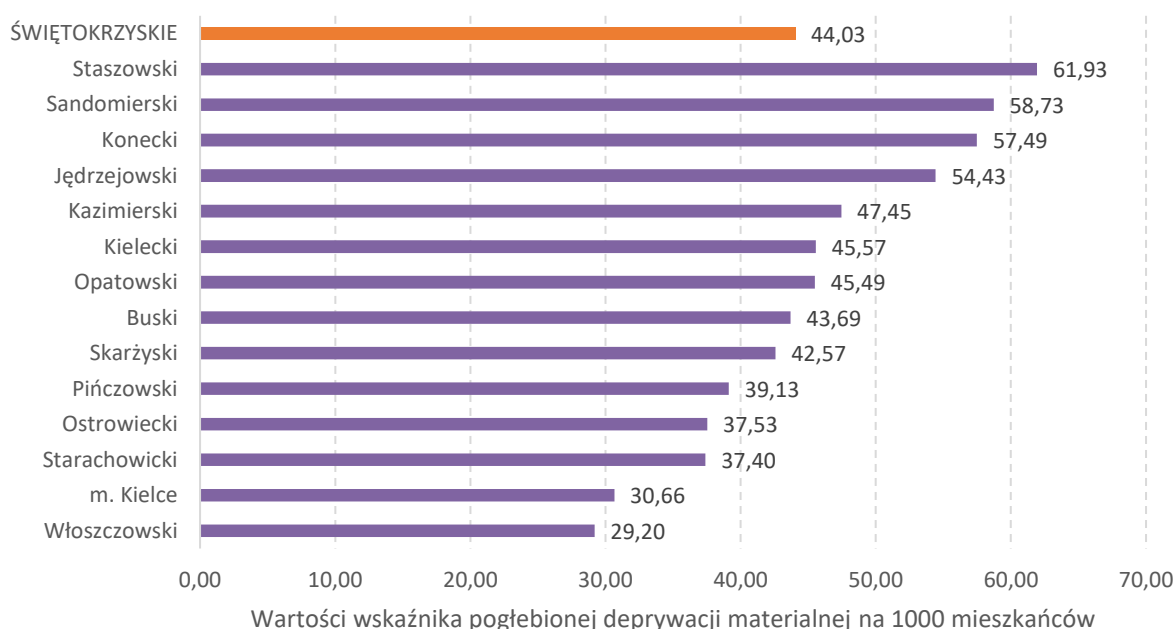

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP Kielce.

2.4. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej

Corocznie na potrzeby opracowania oceny zasobów pomocy społecznej województwa świętokrzyskiego obliczany jest wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej tj. liczby osób w rodzinach, które otrzymały świadczenie pieniężne na 1000 mieszkańców. Sporządzenie wewnątrzregionalnego zestawienia przedmiotowego wskaźnika wskazuje na tzw. obszary biedy tj. gminy, w których względnie najwięcej mieszkańców korzysta ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, a tym samym spełnia kryterium dochodowe uprawniające do otrzymywania tego typu świadczeń.

Obowiązujące kryteria dochodowe to: dla osoby samotnie gospodarującej: 701 zł, dla osoby w rodzinie: 528¹⁰. Weryfikacja kryteriów dochodowych następuje co trzy lata.

Wykres 9. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej w 2019 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.

Analiza wewnątrzregionalnego zróżnicowania wskaźnika pogłębionej deprivacji materialnej wskazuje, iż najwyższe wartości w 2019 roku ww. wskaźnika odnotowujemy w powiatach: staszowskim (61,93), sandomierskim (58,73), koneckim (57,49), jędrzejowskim (54,43), kazimierskim (47,45), kieleckim (45,57), opatowskim (45,49). W wymienionych powiatach wartość omawianego wskaźnika jest wyższa od średniej wartości dla województwa świętokrzyskiego (44,03).

¹⁰ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r., w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Najniższe wartości omawianego wskaźnika odnotowano w powiecie włoszczowskim (29,20) oraz w mieście Kielce (30,66).

Tabela 8. Przyporządkowanie wartości rankingowych dla zmiennej wskaźnika pogłębionej deprivacji materialnej.

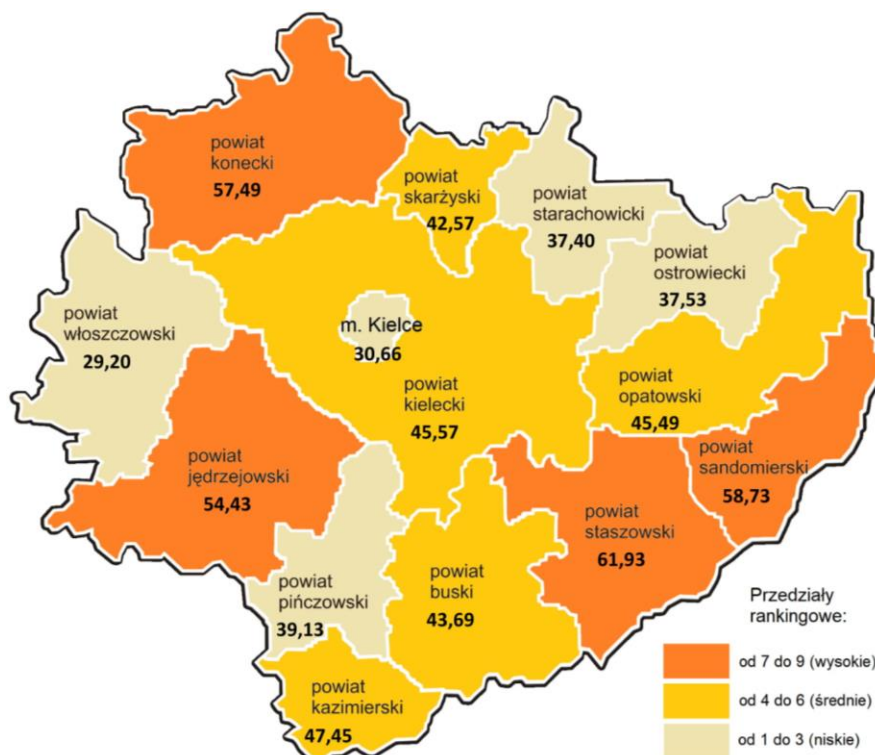
Powiat	Rok 2018			Rok 2019		
	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej w 2018r.	Wartość rankingowa w 2018r.	Wartość rankingowa w 2018r. x 1,2	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej w 2019r.	Wartość rankingowa w 2019r.	Wartość rankingowa w 2019r. x 1,2
buski	46,29	4	4,8	43,69	4	4,8
jędrzejowski	54,61	6	7,2	54,43	7	8,4
kazimierski	48,61	5	6	47,45	6	7,2
kielecki	50,12	5	6	45,57	5	6
konecki	60,78	8	9,6	57,49	8	9,6
m. Kielce	34,26	1	1,2	30,66	1	1,2
opatowski	51,03	5	6	45,49	5	6
ostrowiecki	41,37	3	3,6	37,53	3	3,6
pińczowski	38,94	2	2,4	39,13	3	3,6
sandomierski	59,26	7	8,4	58,73	9	10,8
skarżyski	47,22	4	4,8	42,57	4	4,8
starachowicki	43,40	3	3,6	37,40	3	3,6
staszowski	66,93	9	10,8	61,93	9	10,8
włoszczowski	33,19	1	1,2	29,20	1	1,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.

Wskaźnik ten stanowi jeden z najważniejszych elementów indeksu zagrożenia ubóstwem, w związku z powyższym jego wartość rankingowa w indeksie została zwiększona (razy 1,2).

Mapa 7. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej w województwie świętokrzyskim w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.

Ze względu na to, iż wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej jest najważniejszą zmienną tworzącą Indeks zagrożenia ubóstwem, został poddany szczegółowej analizie z uwzględnieniem wartości wskaźnika dla poszczególnych gmin zagregowanych do powiatu.

2.4.1. Powiat buski

W powiecie buskim zagregowany wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej w 2019 roku wyniósł 43,69 i był niższy o 2,6 w stosunku do 2018 roku. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano podobnie jak w latach poprzednich w gminie Gnojno (114,57), najniższą zaś w gminie Busko-Zdrój (35,24).

Tabela 9. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat buski.

Gmina	Rok 2018	Rok 2019	Zmiana
Busko-Zdrój	35,24	28,09	-7,15
Gnojno	120,26	114,57	-5,70
Nowy Korczyn	38,07	39,95	+1,88
Pacanów	59,45	64,63	+5,17
Solec-Zdrój	28,25	46,89	+18,64
Stopnica	44,03	41,34	-2,69
Tuczepy	61,20	57,67	-3,54
Wiślica	53,18	45,41	-7,78
powiat buski	46,29	43,69	-2,60

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.

2.4.2. Powiat jędrzejowski

Wartość wskaźnika zagregowana do powiatu jędrzejowskiego wyniosła 54,43 i była zbliżona do 2018 roku (54,61). W 2019 roku w powiecie jędrzejowskim najwyższą wartość wskaźnika deprivacji odnotowano w gminie Imielno (97,67). Najniższą wartość odnotowano w gminach: Sobków (35,99), Nagłowice (40,16).

Tabela 10. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat jędrzejowski.

Gmina	Rok 2018	Rok 2019	Zmiana
Imielno	87,84	97,67	+9,82
Jędrzejów	54,88	51,09	-3,80
Małogoszcz	69,10	68,02	-1,07
Nagłowice	32,00	40,16	+8,16
Oksa	66,62	60,28	-6,35
Sędziszów	59,63	59,63	-0,00
Słupia	29,89	46,06	+16,17
Sobków	35,96	35,99	+0,03
Wodzisław	45,76	42,72	-3,03
powiat jędrzejowski	54,61	54,43	-0,18

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.

2.4.3. Powiat kazimierski

Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej w powiecie kazimierskim w 2019 roku wyniósł 47,45 i był mniejszy o 1,16 w odniesieniu do 2018 roku. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w gminie Skalbmierz – 65,55, najniższą zaś w gminie Opatowiec – 14,93.

Tabela 11. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat kazimierski.

Gmina	Rok 2018	Rok 2019	Zmiana
Bejsce	34,95	27,85	-7,10
Czarnocin	40,57	36,92	-3,65
Kazimierza Wielka	51,84	54,15	+2,31
Opatowiec	29,38	14,93	-14,45
Skalbmierz	63,51	65,55	+2,05
powiat kazimierski	48,61	47,45	-1,16

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.

2.4.4. Powiat kielecki

W 2019 roku w powiecie kieleckim wartość deprivacji materialnej wyniosła 45,57 i była mniejsza o 4,55 w odniesieniu do 2018 roku. Gminą w której najwięcej osób korzystało ze świadczeń pieniężnych pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców była gmina Raków, gdzie wartość wskaźnika wynosiła 74,84. Następnie gminy w których odnotowano wysoki wskaźnik deprivacji materialnej to gmina: Nowa Słupia (69,22), Bieliny (69,09), Górnio (66,32). Gminy z najniższą wartością omawianego wskaźnika w 2019 roku to gmina Chęciny (25,17) i Morawica (25,78).

Tabela 12. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat kielecki.

Gmina	Rok 2018	Rok 2019	Zmiana
Bieliny	69,25	69,09	-0,16
Bodzentyn	56,62	46,30	-10,33
Chęciny	29,28	25,17	-4,11
Chmielnik	39,84	39,31	-0,53
Daleszyce	59,15	56,57	-2,58
Górnio	71,05	66,32	-4,73
Łagów	48,12	34,45	-13,67
Łopuszno	43,97	40,23	-3,73
Masłów	69,74	65,10	-4,64
Miedziana Góra	39,99	38,84	-1,15
Mniów	41,03	37,85	-3,18
Morawica	33,86	25,78	-8,07
Nowa Słupia	76,37	69,22	-7,15
Piekoszów	36,90	34,04	-2,86
Pierzchnica	61,90	56,39	-5,50
Raków	82,55	74,84	-7,71
Sitkówka-Nowiny	66,11	47,79	-18,32
Strawczyn	28,48	31,32	+2,84
Zagnańsk	40,51	40,02	-0,49
powiat kielecki	50,12	45,57	-4,55

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.

2.4.5. Powiat konecki

Zagregowana do powiatu koneckiego wartość wskaźnika w 2019 roku wyniosła 57,49 i była mniejsza o 3,29 w odniesieniu do 2018 roku. W Koneckim gmina o najwyższej wartości wskaźnika to Słupia (86,54) natomiast gmina, w której wskaźnik deprivacji był najniższy to Stąporków (46,21).

Tabela 13. Wskaźnik pogłębionej deprywacji materialnej - powiat konecki.

Gmina	Rok 2018	Rok 2019	Zmiana
Fałków	62,36	61,65	-0,71
Gowarczów	73,93	69,20	-4,73
Końskie	53,06	48,41	-4,65
Radoszyce	88,66	84,71	-3,95
Ruda Maleniecka	80,40	70,06	-10,34
Słupia (Konecka)	52,74	86,54	+33,80
Smyków	74,53	73,01	-1,52
Stąporków	53,07	46,21	-6,86
powiat konecki	60,78	57,49	-3,29

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.

2.4.6. Miasto Kielce

W 2019 roku w mieście Kielce wskaźnik deprywacji lokalnej wyniósł 34,26 i był mniejszy o 3,6 w odniesieniu do 2018 roku, w którym wartość wskaźnika wynosiła 34,26.

Tabela 14. Wskaźnik pogłębionej deprywacji materialnej – miasto Kielce.

Gmina	Rok 2018	Rok 2019	Zmiana
M. Kielce	34,26	30,66	-3,60

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.

2.4.7. Powiat opatowski

W 2019 roku na obszarze powiatu opatowskiego wartość wskaźnika deprywacji lokalnej wyniosła 51,03 i była mniejsza o 2,87 w stosunku do 2018 roku. Najwyższy poziom deprywacji materialnej odnotowano w gminie Iwaniska (69,34), najniższą zaś w gminach: Lipnik (25,43) oraz Sadowie (31,83).

Tabela 15. Wskaźnik pogłębionej deprywacji materialnej - powiat opatowski.

Gmina	Rok 2018	Rok 2019	Zmiana
Baćkowice	45,16	42,47	-2,69
Iwaniska	84,46	69,34	-15,12
Lipnik	36,28	25,43	-10,86
Opatów	42,34	33,06	-9,28
Ożarów	61,22	59,31	-1,92
Sadowie	28,90	31,83	+2,92
Tarłów	57,73	53,37	-4,36
Wojciechowice	33,09	38,40	+5,31
powiat opatowski	51,03	45,49	-5,53

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.

2.4.8. Powiat ostrowiecki

Wartość wskaźnika deprivacji zagregowana do powiatu ostrowieckiego w 2019 roku wynosiła 37,53 i była mniejsza o 3,84 w odniesieniu do roku poprzedniego. W powiecie najwyższą wartość omawianego wskaźnika odnotowano w gminie Ćmielów (84,08), najniższą zaś w gminie Ostrowiec Świętokrzyski (18,11).

Tabela 16. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat ostrowiecki.

Gmina	Rok 2018	Rok 2019	Zmiana
Bałtów	92,86	81,43	-11,43
Bodzechów	67,96	60,52	-7,44
Ćmielów	80,39	84,08	+3,69
Kunów	71,22	65,40	-5,82
Ostrowiec Świętokrzyski	21,27	18,11	-3,16
Waśniów	81,23	75,22	-6,01
powiat ostrowiecki	41,37	37,53	-3,84

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.

2.4.9. Powiat pińczowski

W 2019 roku wskaźnik deprivacji w powiecie pińczowskim wyniósł 39,13 i był nieznacznie większy (wzrost o 0,22) niż w 2018 roku. Gminą, w której wartość wskaźnika była najwyższa to gmina Kije (101,73). Natomiast gminą, w której odnotowano najniższy wskaźnik była gmina Złota (15,76).

Tabela 17. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat pińczowski.

Gmina	Rok 2018	Rok 2019	Zmiana
Działoszyce	43,68	43,64	-0,04
Kije	106,83	101,73	-5,09
Michałów	41,07	51,11	+10,04
Pińczów	27,93	28,10	+0,17
Złota	15,76	11,48	-4,29
powiat pińczowski	38,94	39,13	0,20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.

2.4.10. Powiat sandomierski

W powiecie sandomierskim wartość wskaźnika deprivacji w 2019 roku wyniosła 58,73 i był to jeden z najwyższych wartości zagregowanych do powiatów w województwie świętokrzyskim. W gminie Łoniów (134,01) odnotowano najwyższą wartość wskaźnika deprivacji, natomiast najniższa wartość wystąpiła w Sandomierzu (29,58).

Tabela 18. Wskaźnik pogłębionej deprywacji materialnej - powiat sandomierski.

Gmina	Rok 2018	Rok 2019	Zmiana
Dwikozy	35,80	43,89	+8,08
Klimontów	59,41	65,33	+5,92
Koprzywnica	51,19	51,22	+0,03
Łoniów	139,39	134,01	-5,39
Obrazów	64,00	50,19	-13,81
Samborzec	84,70	76,06	-8,64
Sandomierz	30,03	29,58	-0,44
Wilczyce	69,05	92,85	+23,81
Zawichost	73,98	66,07	-7,92
powiat sandomierski	59,26	58,73	-0,53

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.

2.4.11. Powiat skarżyski

W powiecie skarżyskim wskaźnik deprywacji wyniósł 42,57 i był niższy o 4,64 w odniesieniu do 2018 roku. Gminą z najwyższą wartością wskaźnika deprywacji była gmina Skarżysko Kościelne (78,86), z najniższą zaś gmina Skarżysko-Kamienna (34,59).

Tabela 19. Wskaźnik pogłębionej deprywacji materialnej - powiat skarżyski.

Gmina	Rok 2018	Rok 2019	Zmiana
Bliżyn	62,66	61,06	-1,61
Łączna	73,74	56,55	-17,19
Skarżysko Kościelne	87,23	78,86	-8,37
Skarżysko-Kamienna	37,49	34,59	-2,90
Suchedniów	41,24	34,82	-6,43
powiat skarżyski	47,22	42,57	-4,64

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.

2.4.12. Powiat starachowicki

Wskaźnik deprywacji w 2019 roku dla powiatu starachowickiego wyniósł 37,40. Najniższą wartość wskaźnika spośród gmin tego powiatu odnotowano w Mircu (26,65), natomiast najwyższą wartość odnotowano w Wąchocku (50,87).

Tabela 20. Wskaźnik pogłębionej deprywacji materialnej - powiat starachowicki.

Gmina	Rok 2018	Rok 2019	Zmiana
Brody	51,35	38,86	-12,49
Mirzec	48,10	26,65	-21,46
Pawłów	33,19	29,86	-3,33
Starachowice	43,57	39,39	-4,18
Wąchock	46,54	50,87	+4,33
powiat starachowicki	43,40	37,40	-6,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.

2.4.13. Powiat staszowski

Największą wartość wskaźnika pogłębionej deprywacji materialnej w województwie świętokrzyskim zagregowaną do powiatów odnotowano w powiecie staszowskim. Wartość wskaźnika wyniosła 61,93 i była mniejsza o 5 w odniesieniu do 2018 roku. W gminie Bogoria przedmiotowy wskaźnik był najwyższy w powiecie i wyniósł 121,38, najniższy zaś odnotowano w Staszowie (40,67).

Tabela 21. Wskaźnik pogłębionej deprywacji materialnej - powiat staszowski.

Gmina	Rok 2018	Rok 2019	Zmiana
Bogoria	127,61	121,38	-6,23
Łubnice	90,56	66,57	-23,99
Oleśnica	69,82	66,43	-3,40
Osiek	76,82	69,99	-6,83
Połaniec	86,17	77,79	-8,38
Rytwiany	49,34	45,86	-3,48
Staszów	41,45	40,67	-0,78
Szydłów	42,06	41,56	-0,50
powiat staszowski	66,93	61,93	-5,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.

2.4.14. Powiat włoszczowski

Zagregowana wartość wskaźnika deprywacji w powiecie włoszczowskim w 2019 roku wynosiła 29,20 i była niższa o 3,99 w stosunku do roku poprzedzającego. Najniższa wartość wskaźnika deprywacji, tak jak w poprzednim roku wystąpiła w Krasocinie (20,46), najwyższa zaś w gminie Radków (71,60).

Tabela 22. Wskaźnik pogłębionej deprywacji materialnej - powiat włoszczowski.

Gmina	Rok 2018	Rok 2019	Zmiana
Kluczewsko	40,69	40,42	-0,27
Krasocin	33,16	20,46	-12,71
Moskorzew	44,87	44,08	-0,79
Radków	50,16	71,60	+21,44
Secemin	37,83	33,67	-4,15
Włoszczowa	26,23	22,35	-3,87
powiat włoszczowski	33,19	29,20	-3,99

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.

2.5. Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej

Istotnym, niemonetarnym wskaźnikiem określającym zarówno poziom zagrożenia ubóstwem, jak i jednocześnie charakteryzujący strukturę osób korzystających ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej jest wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej. Wskaźnik wyraża odsetek osób, które w ciągu ostatnich 3 lat były zarejestrowane w systemie pomocy społecznej (POMOST) przez co najmniej 18 miesięcy w ogólnej liczbie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Obliczenia wskaźnika oparte zostały na corocznym sprawozdaniu OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W 2019 roku procentowy udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców w województwie świętokrzyskim wyniósł 58,6% podobnie jak w 2018 roku (58,4%).

Tabela 23. Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej wg gmin w latach 2018-2019.

Wyszczególnienie	Rok 2018	Rok 2019	Zmiana
Woj. świętokrzyskie	58,4%	58,6%	+0,3%
Busko-Zdrój	73,3%	67,4%	-5,8%
Gnojno	54,4%	54,1%	-0,4%
Nowy Korczyn	62,1%	53,8%	-8,3%
Pacanów	20,7%	16,9%	-3,8%
Solec-Zdrój	94,7%	93,0%	-1,7%
Stopnica	59,0%	60,4%	+1,4%
Tuczępy	28,6%	36,8%	+8,3%
Wiślica	45,0%	42,6%	-2,4%
powiat buski	57,1%	53,7%	-3,4%
Imielno	74,8%	70,0%	-4,8%
Jędrzejów	63,8%	63,4%	-0,5%
Małogoszcz	64,4%	58,3%	-6,1%
Nagłowice	67,0%	59,7%	-7,3%
Oksa	64,8%	64,4%	-0,4%
Sędziszów	41,7%	41,9%	+0,2%
Słupia	58,6%	58,5%	-0,1%
Sobków	47,0%	46,4%	-0,6%
Wodzisław	59,0%	60,0%	+1,0%
powiat jędrzejowski	60,5%	58,5%	-2,1%
Bejsce	45,4%	51,6%	+6,2%
Czarnocin	33,1%	29,1%	-4,0%
Kazimierza Wielka	31,1%	36,5%	+5,4%

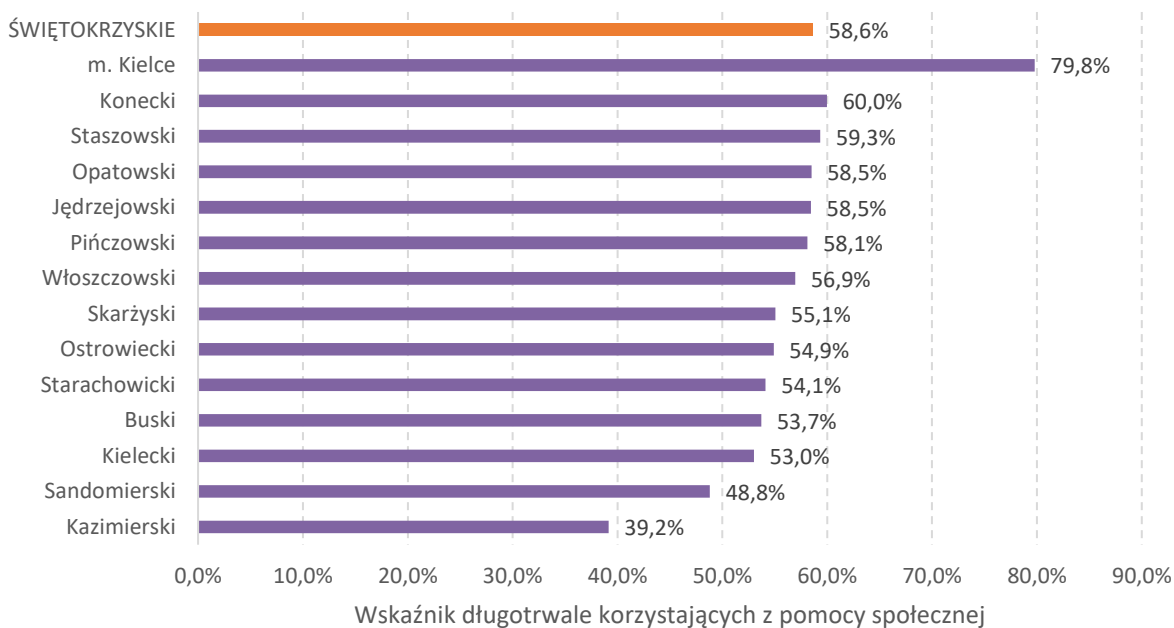

Opatowiec	48,4%	57,6%	+9,2%
Skalbmierz	38,6%	39,2%	+0,6%
powiat kazimierski	35,9%	39,2%	+3,2%
M. Kielce	67,1%	79,8%	+12,7%
Bieliny	66,3%	64,9%	-1,4%
Bodzentyn	56,7%	53,0%	-3,6%
Chęciny	77,0%	78,0%	+0,9%
Chmielnik	60,2%	52,4%	-7,8%
Daleszyce	52,6%	50,1%	-2,5%
Górno	68,2%	37,9%	-30,2%
Łagów	34,9%	47,2%	+12,3%
Łopuszno	55,5%	57,9%	+2,4%
Masłów	51,2%	53,7%	+2,5%
Miedziana Góra	44,5%	40,9%	-3,7%
Mniów	59,3%	57,1%	-2,2%
Morawica	39,6%	43,2%	+3,6%
Nowa Słupia	53,9%	57,0%	+3,0%
Piekoszów	52,4%	51,9%	-0,5%
Pierzchnica	71,8%	66,5%	-5,3%
Raków	49,3%	49,4%	+0,1%
Sitkówka-Nowiny	36,1%	35,8%	-0,3%
Strawczyn	56,5%	52,8%	-3,6%
Zagnańsk	71,1%	66,7%	-4,4%
powiat kielecki	55,9%	53,0%	-2,9%
Fałków	66,7%	61,0%	-5,6%
Gowarczów	51,8%	57,5%	+5,7%
Końskie	60,5%	60,9%	+0,5%
Radoszyce	61,9%	59,4%	-2,5%
Ruda Maleniecka	48,0%	51,3%	+3,4%
Słupia (Konecka)	65,0%	64,7%	-0,3%
Smyków	61,9%	59,1%	-2,9%
Stąporków	55,5%	59,9%	+4,4%
powiat konecki	59,2%	60,0%	+0,8%
Baćkowice	67,0%	86,7%	+19,7%
Iwaniska	61,0%	63,3%	+2,4%
Lipnik	55,5%	49,3%	-6,2%
Opatów	57,2%	56,1%	-1,1%
Ożarów	61,1%	60,9%	-0,2%

Sadowie	52,2%	55,6%	+3,4%
Tarłów	45,3%	42,3%	-3,0%
Wojciechowice	48,1%	49,1%	+1,1%
powiat opatowski	57,3%	58,5%	+1,2%
Bałów	28,1%	45,9%	+17,8%
Bodzechów	68,0%	70,5%	+2,5%
Ćmielów	53,0%	50,2%	-2,8%
Kunów	63,3%	61,2%	-2,1%
Ostrowiec Świętokrzyski	54,2%	59,3%	+5,0%
Waśniów	23,9%	28,2%	+4,4%
powiat świętokrzyski	51,7%	54,9%	+3,2%
Działoszyce	60,2%	52,6%	-7,6%
Kije	70,2%	70,7%	+0,5%
Michałów	60,5%	54,2%	-6,4%
Pińczów	55,7%	54,7%	-1,0%
Złota	74,4%	64,8%	-9,6%
powiat pińczowski	61,3%	58,1%	-3,2%
Dwikozy	22,8%	21,9%	-0,9%
Klimontów	45,9%	31,9%	-14,0%
Koprzywnica	49,8%	48,1%	-1,7%
Łoniów	93,3%	96,4%	+3,1%
Obrazów	18,1%	15,0%	-3,1%
Samborzec	63,1%	60,8%	-2,3%
Sandomierz	35,1%	38,6%	+3,5%
Wilczyce	62,3%	63,8%	+1,4%
Zawichost	66,7%	74,2%	+7,6%
powiat sandomierski	51,5%	48,8%	-2,7%
Bliżyn	59,2%	55,7%	-3,5%
Łączna	45,2%	49,4%	+4,2%
Skarżysko Kościelne	59,1%	57,5%	-1,6%
Skarżysko-Kamienna	76,3%	61,0%	-15,3%
Suchedniów	81,7%	35,1%	-46,6%
powiat skarżyski	69,4%	55,1%	-14,3%
Brody	49,2%	53,6%	+4,5%
Mirzec	52,5%	52,9%	+0,4%
Pawłów	26,9%	25,8%	-1,1%
Starachowice	61,5%	61,6%	+0,0%
Wąchock	50,2%	49,7%	-0,5%

powiat starachowicki	53,5%	54,1%	+0,6%
Bogoria	75,5%	70,6%	-4,9%
Łubnice	50,3%	53,6%	+3,3%
Oleśnica	63,4%	46,8%	-16,5%
Osiek	58,2%	55,0%	-3,2%
Połaniec	61,4%	54,4%	-7,0%
Rytwiany	59,7%	58,1%	-1,7%
Staszów	67,1%	65,9%	-1,3%
Szydłów	33,5%	32,4%	-1,2%
powiat staszowski	63,0%	59,3%	-3,6%
Kluczewsko	55,1%	51,2%	-3,9%
Krasocin	45,4%	52,2%	+6,7%
Moskorzew	44,2%	51,3%	+7,1%
Radków	61,5%	55,9%	-5,5%
Secemin	63,5%	56,6%	-6,9%
Włoszczowa	60,8%	64,1%	+3,3%
powiat włoszczowski	55,0%	56,9%	+1,9%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania OZPS, CAS.

Wykres 10. Wskaźnik długotrwanie korzystających z pomocy społecznej w ujęciu powiatowym w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania OZPS, CAS.

Najwyższy wskaźnik osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej zanotowano w mieście Kielce (79,8%) oraz powiecie koneckim (60,0%). Najniższą wartość wskaźnika osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej odnotowano w powiecie kazimierskim (39,2%).

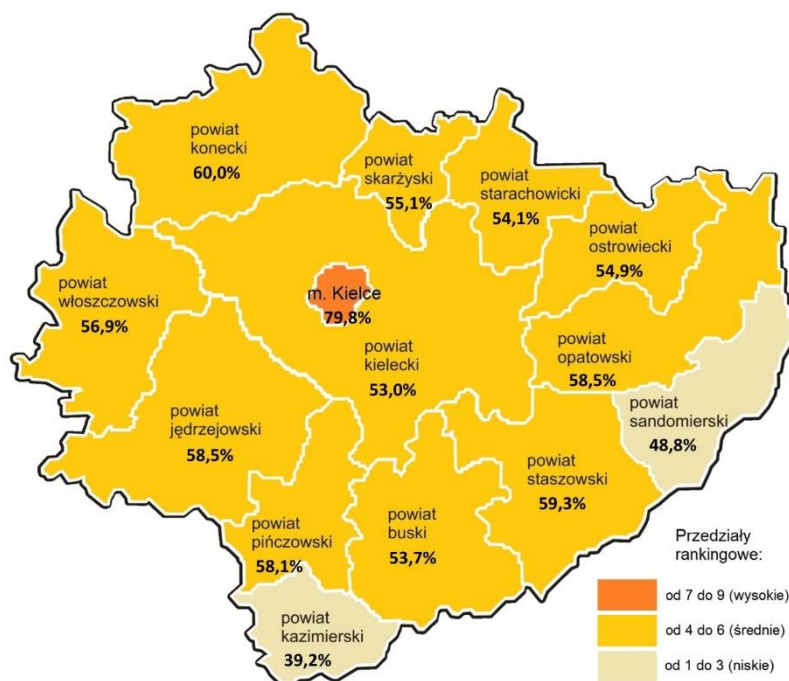
Tabela 24. Przyporządkowanie wartości rankingowych dla zmiennej długotrwale korzystających z pomocy społecznej.

Powiat	Rok 2018			Rok 2019		
	Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej w 2018r.	Wartość rankingowa w 2018r.	Wartość rankingowa w 2018r. x 1,2	Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej w 2019r.	Wartość rankingowa w 2019r.	Wartość rankingowa w 2019r. x 1,2
buski	57,1%	6	7,2	53,7%	4	4,8
jędrzejowski	60,5%	7	8,4	58,5%	5	6
kazimierski	35,9%	1	1,2	39,2%	1	1,2
kielecki	55,9%	6	7,2	53,0%	4	4,8
konecki	59,2%	7	8,4	60,0%	5	6
m. Kielce	67,1%	9	10,8	79,8%	9	10,8
opatowski	57,3%	6	7,2	58,5%	5	6
ostrowiecki	51,7%	4	4,8	54,9%	4	4,8
pińczowski	61,3%	7	8,4	58,1%	5	6
sandomierski	51,5%	5	6	48,8%	3	3,6
skarżyski	69,4%	9	10,8	55,1%	4	4,8
starachowicki	53,5%	5	6	54,1%	4	4,8
staszowski	63,0%	8	9,6	59,3%	5	6
włoszczowski	55,0%	6	7,2	56,9%	4	4,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania OZPS, CAS.

Wartość rankingowa omawianego wskaźnika w Indeksie ze względu na jego wagę została zwiększona (razy 1,2).

Mapa 8. Wskaźnik osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców w województwie świętokrzyskim w 2019r.

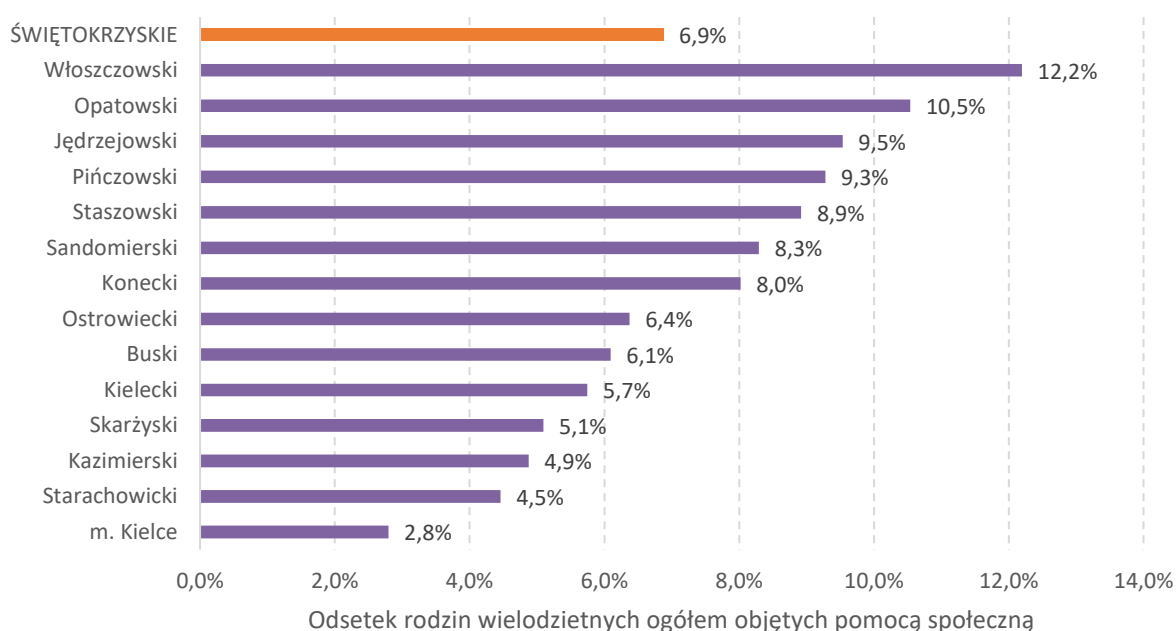

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania OZPS, CAS.

2.6. Rodziny wielodzietne korzystające z pomocy społecznej

Niemonetarnym wskaźnikiem wchodzącym w skład indeksu ubóstwa jest odsetek rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej w łącznej liczbie rodzin objętych pomocą społeczną. Za rodzinę wielodzietną uważa się rodzinę z trójką i więcej dzieci. Rodziny wielodzietne należą do grupy szczególnie zagrożonej ubóstwem. W 2019 roku w skali kraju problem ubóstwa skrajnego dotyczył 5 % rodzin wielodzietnych z co najmniej 3 dzieci na utrzymaniu. W stosunku do 2018 roku odsetek ten zmniejszył się o 2% według danych GUS¹¹.

W województwie świętokrzyskim w 2019 roku odsetek rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej opracowany na podstawie sprawozdania MRPiPS-03-R (Dział 5) wynosił 6,9% i był mniejszy o 1% w stosunku do 2018 roku (7,9%).

Wykres 11. Odsetek rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.

Najniższy odsetek rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej, którym przyznano świadczenie odnotowano w mieście Kielce (2,8%), następnie w powiecie starachowickim (4,5%), kazimierskim (4,9%). Największy udział rodzin wielodzietnych korzystającej z pomocy odnotowano w powiecie włoszczowskim (12,2%), opatowskim (10,5%), jędrzejowskim (9,5%) i pińczowskim (9,3%).

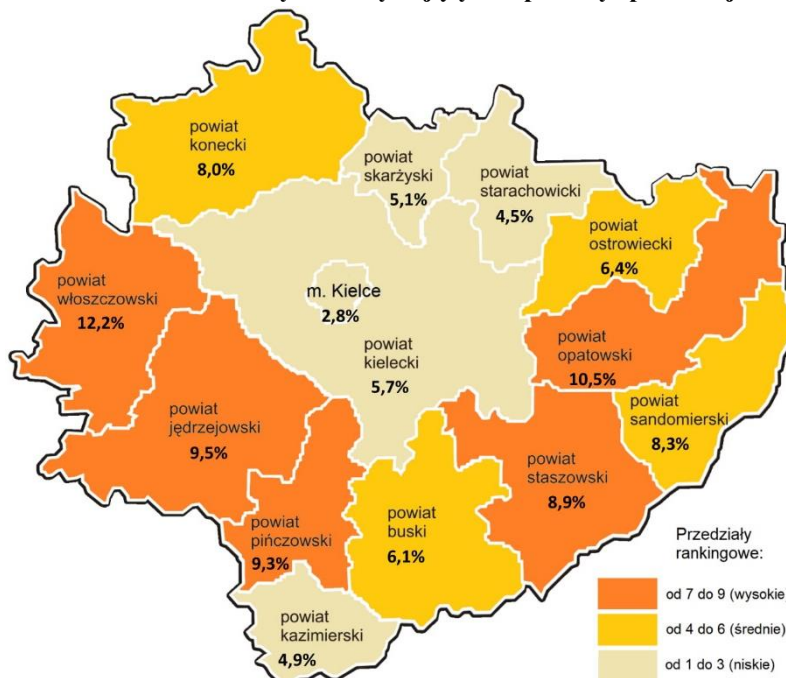
¹¹ Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w 2019 r. (na podstawie wyników badania budżetów gospodarstw domowych). Źródło danych GUS.

Tabela 25. Przyporządkowanie wartości rankingowych dla zmiennej odsetek rodzin wielodzietnych objętych pomocą społeczną.

Powiat	Rok 2018		Rok 2019	
	odsetek rodzin wielodzietnych objętych pomocą w 2018r.	Wartość rankingowa w 2018r.	odsetek rodzin wielodzietnych objętych pomocą w 2019r.	Wartość rankingowa w 2019r.
buski	8,4%	5	6,1%	4
jędrzejowski	11,2%	7	9,5%	7
kazimierski	7,5%	4	4,9%	3
kielecki	6,7%	3	5,7%	3
konecki	8,0%	5	8,0%	6
m. Kielce	3,4%	1	2,8%	1
opatowski	12,2%	8	10,5%	8
ostrowiecki	6,8%	4	6,4%	4
pińczowski	9,2%	6	9,3%	7
sandomierski	9,3%	6	8,3%	6
skarżyski	4,8%	2	5,1%	3
starachowicki	5,9%	3	4,5%	2
staszowski	9,3%	6	8,9%	7
włoszczowski	13,3%	9	12,2%	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.

Mapa 9. Wskaźnik rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej w 2019 roku.

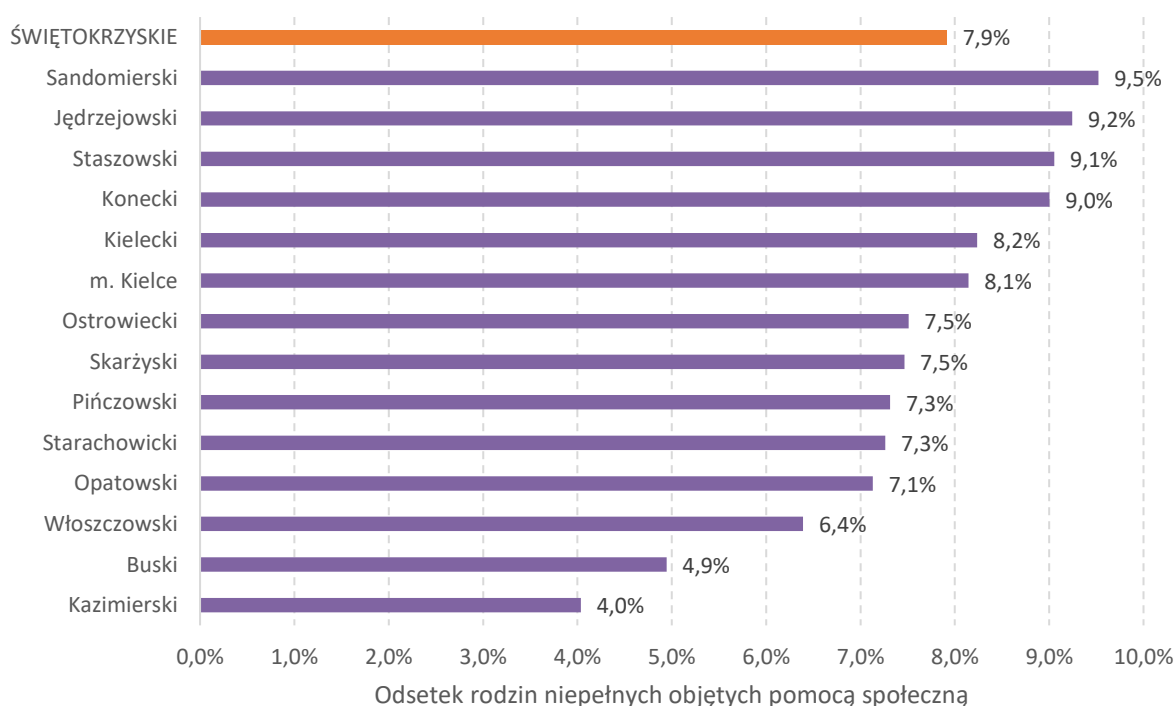

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.

2.7. Rodziny niepełne korzystające z pomocy społecznej

Niezwykle istotnym wskaźnikiem określającym poziom zagrożenia ubóstwem, jak również charakteryzującym strukturę rodzin korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej jest wskaźnik wyrażający stosunek rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej do rzeczywistej liczby rodzin objętych pomocą społeczną. Za rodzinę niepełną należy uznać rodzinę, w której skład wchodzi jedno z rodziców (matka lub ojciec) z dzieckiem (z dziećmi). Wskaźnik został opracowany na podstawie rocznego sprawozdania MRPiPS-03-R (dział 5) dostępny w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W 2019 roku odsetek rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej dla województwa świętokrzyskiego wyniósł 7,9% i był niższy o 1,1% w odniesieniu do 2018 roku w którym wartość wskaźnika wynosiła 9,0%.

Wykres 12. Odsetek rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.

Najniższy wskaźnik rodzin niepełnych w 2019 roku odnotowano w powiecie kazimierskim (4,0%) oraz buskim (4,9%). W skali województwa świętokrzyskiego wartości tego wskaźnika w 6 powiatach przekroczyły jego średnią wartość. Najwyższą wartość wskaźnika 9,5% odnotowano w powiecie sandomierskim, następnie w powiatach: jędrzejowskim (9,2%), staszowskim (9,1%), koneckim (9,0) i mieście Kielce (8,1%).

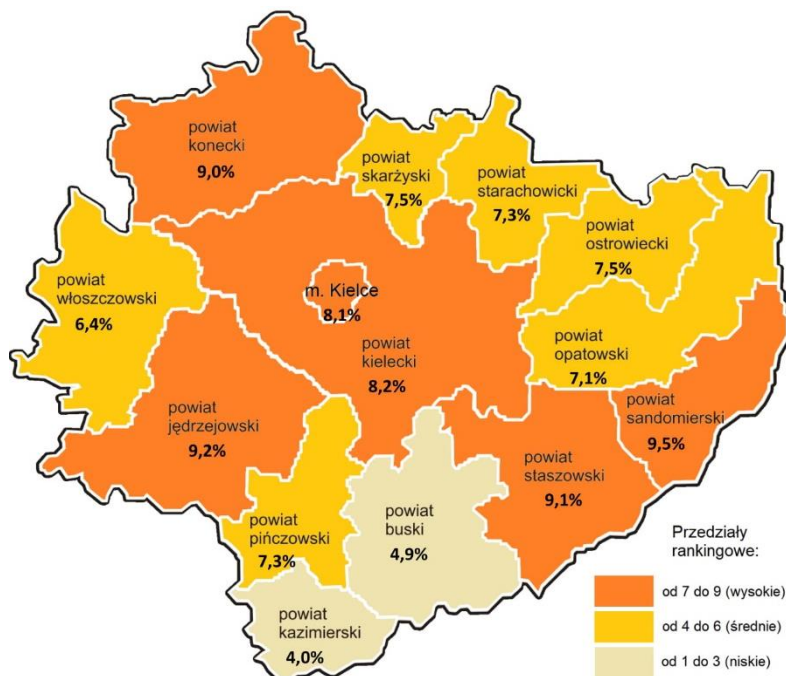

Tabela 26. Przyporządkowanie wartości rankingowych dla zmiennej odsetek rodzin niepełnych objętych pomocą społeczną.

Powiat	Rok 2018		Rok 2019	
	odsetek rodzin niepełnych objętych pomocą w 2018r.	Wartość rankingowa w 2018r.	odsetek rodzin niepełnych objętych pomocą w 2019r.	Wartość rankingowa w 2019r.
buski	6,8%	2	4,9%	2
jędrzejowski	9,0%	7	9,2%	9
kazimierski	5,8%	1	4,0%	1
kielecki	9,9%	9	8,2%	7
konecki	9,7%	8	9,0%	9
m. Kielce	10,4%	9	8,1%	7
opatowski	7,4%	4	7,1%	6
ostrowiecki	8,4%	6	7,5%	6
pińczowski	6,7%	2	7,3%	6
sandomierski	9,5%	8	9,5%	9
skarżyski	7,8%	4	7,5%	6
starachowicki	9,7%	8	7,3%	6
staszowski	9,4%	8	9,1%	9
włoszczowski	6,9%	3	6,4%	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.

Mapa 10. Wskaźnik rodzin niepełnych ogółem objętych pomocą społeczną w 2019 roku.

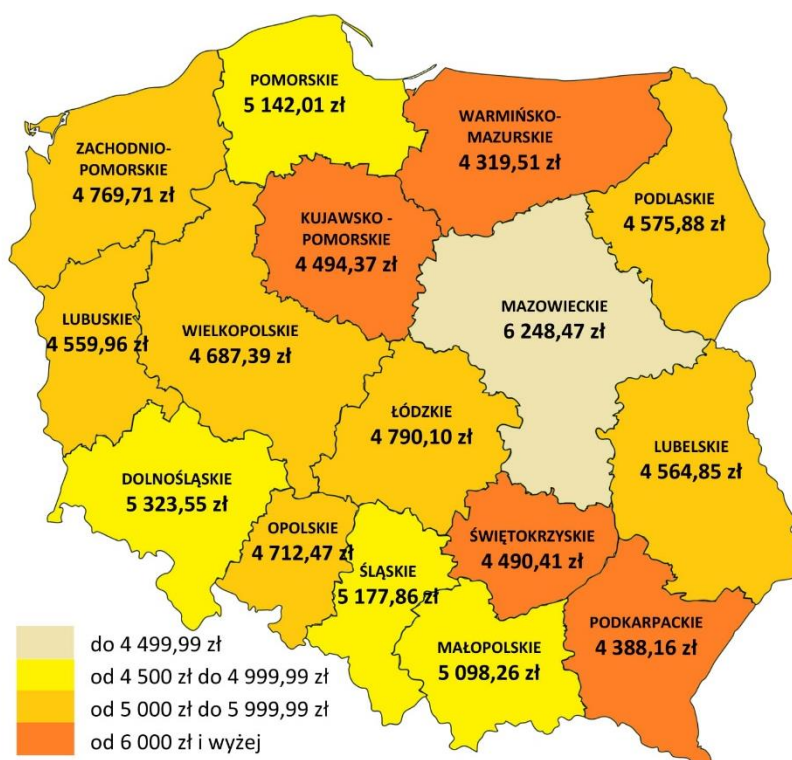

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.

2.8. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto

Poziom wynagrodzenia to jeden z najważniejszych, monetarnych czynników mających wpływ na poziom zagrożenia ubóstwem. W 2019 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w skali kraju wynosiło 5 181,63 zł, w województwie świętokrzyskim jego wysokość ukształtowała się na poziomie 4 490,41 zł i była wyższa o 319,24 zł w stosunku do 2018 roku. Świętokrzyskie znalazło się wśród 3 województw, w których odnotowane zostało najniższe przeciętne wynagrodzenie brutto w kraju, zaraz przed podkarpackim i warmińsko – mazurskim.

Mapa 11. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według województw w 2019 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

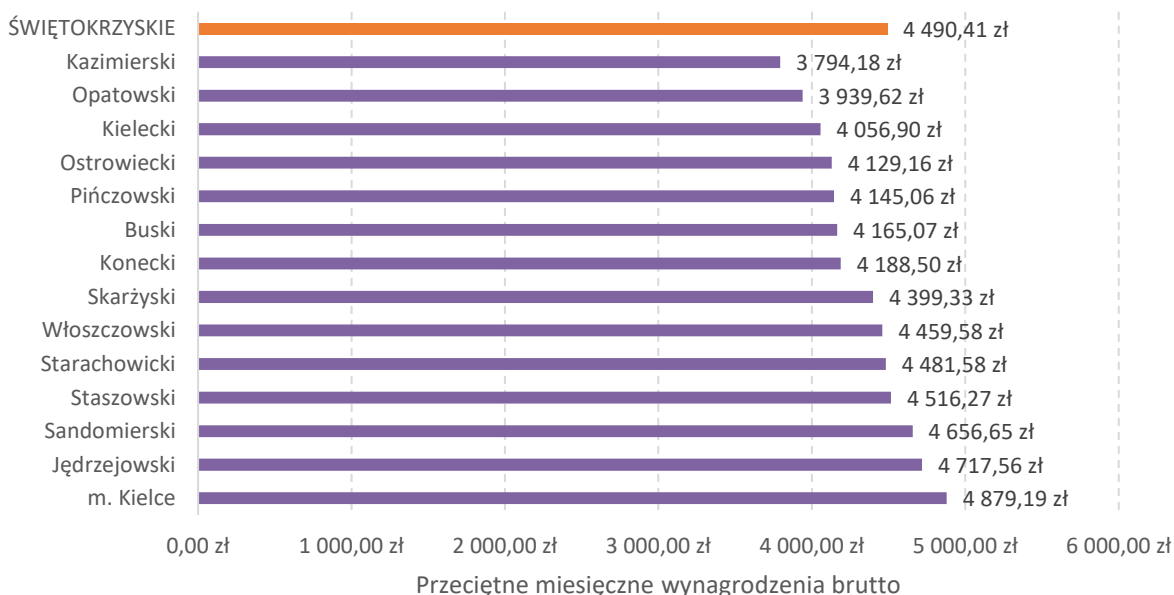
Tabela 27. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto [zł] w Polsce w latach 2018-2019.

Województwa	Rok 2018	Rok 2019	Zmiana
Polska	4 834,76 zł	5 181,63 zł	+346,87 zł
warmińsko – mazurskie	4 028,33 zł	4 319,51 zł	+ 291,18 zł
podkarpackie	4 089,81 zł	4 388,16 zł	+ 298,35 zł
świętokrzyskie	4 171,17 zł	4 490,41 zł	+ 319,24 zł
kujawsko – pomorskie	4 139,21 zł	4 494,37 zł	+ 355,16 zł
lubuskie	4 239,92 zł	4 559,96 zł	+ 320,04 zł
lubelskie	4 260,71 zł	4 564,85 zł	+ 304,14 zł
podlaskie	4 264,04 zł	4 575,88 zł	+ 311,84 zł
wielkopolskie	4 382,96 zł	4 687,39 zł	+ 304,43 zł
opolskie	4 379,25 zł	4 712,47 zł	+ 333,22 zł

zachodniopomorskie	4 431,95 zł	4 769,71 zł	+ 337,76 zł
łódzkie	4 441,29 zł	4 790,10 zł	+ 348,81 zł
małopolskie	4 678,95 zł	5 098,26 zł	+ 419,31 zł
pomorskie	4 794,74 zł	5 142,01 zł	+ 347,27 zł
śląskie	4 825,28 zł	5 177,86 zł	+ 352,58 zł
dolnośląskie	4 942,39 zł	5 323,55 zł	+ 381,16 zł
mazowieckie	5 888,90 zł	6 248,47 zł	+ 359,57 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2019 roku w czterech powiatach województwa świętokrzyskiego przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto było wyższe od średniej wojewódzkiej. Wyższe wartości od średniej wojewódzkiej odnotowano w powiecie: staszowskim (4 516,27 zł) sandomierskim (4 656,65 zł), jędrzejowskim (4 717,56 zł) oraz w Kielcach (4 879,19 zł). W pozostałych powiatach wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto była niższa od średniego wynagrodzenia dla świętokrzyskiego.

Wykres 13. Odsetek osób długotrwale bezrobotnych w ujęciu powiatowym w 2019 roku.

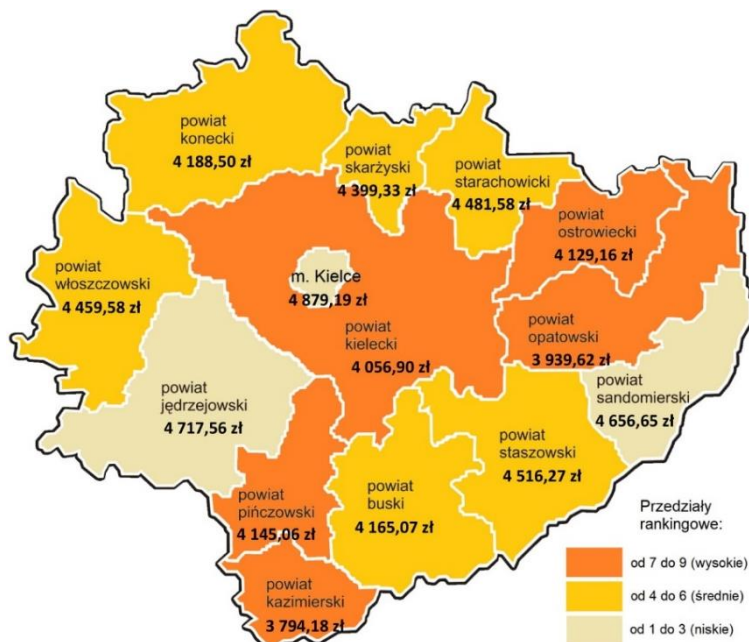
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 28. Przyporządkowanie wartości rankingowych dla zmiennej przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto.

Powiat	Rok 2018		Rok 2019	
	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2018r.	Wartość rankingowa w 2018r.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2019r.	Wartość rankingowa w 2019r.
buski	3 846,44 zł	7	4 165,07 zł	6
jędrzejowski	4 440,95 zł	1	4 717,56 zł	2
kazimierski	3 544,35 zł	9	3 794,18 zł	9
kielecki	3 777,02 zł	7	4 056,90 zł	7
konecki	3 943,80 zł	6	4 188,50 zł	6
m. Kielce	4 493,16 zł	1	4 879,19 zł	1
opatowski	3 692,26 zł	8	3 939,62 zł	8
ostrowiecki	3 813,50 zł	7	4 129,16 zł	7
pińczowski	3 925,26 zł	6	4 145,06 zł	7
sandomierski	4 359,40 zł	2	4 656,65 zł	2
skarżyski	3 965,25 zł	5	4 399,33 zł	5
starachowicki	4 170,22 zł	4	4 481,58 zł	4
staszowski	4 271,73 zł	3	4 516,27 zł	4
włoszczowski	4 089,25 zł	4	4 459,58 zł	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Mapa 12. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto [zł] w województwie świętokrzyskim w 2019r.

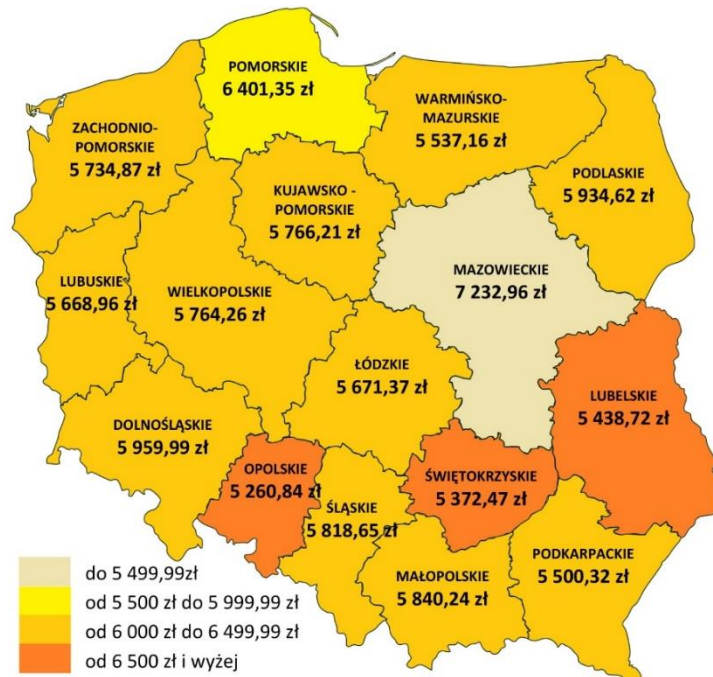

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

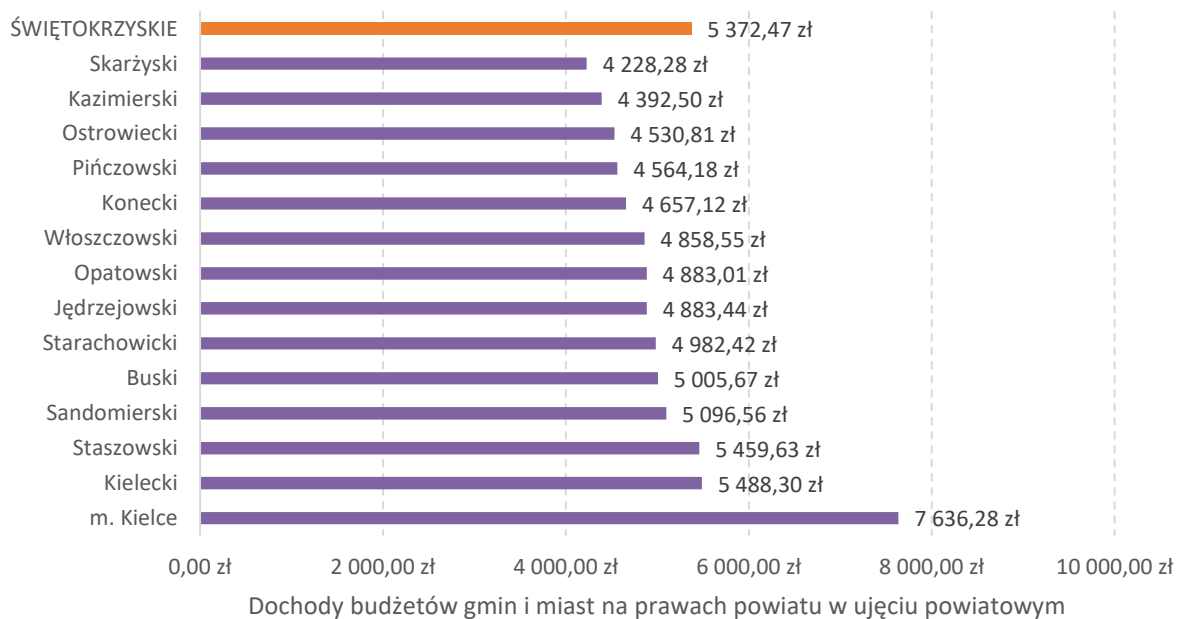
2.9. Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca

Kolejny monetarny czynnik wchodzący w skład indeksu ubóstwa to dochody budżetów samorządów gminnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca. W 2019 roku przeciętne dochody budżetów gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca w Polsce wyniosły 5 967,10 zł, w świętokrzyskim jego wysokość ukształtowała się na poziomie 5 372,47 zł i była wyższa o 691,78 zł w odniesieniu do 2018 roku.

Mapa 13. Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w kraju w 2019 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 14. Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w ujęciu powiatowym w 2019 roku.

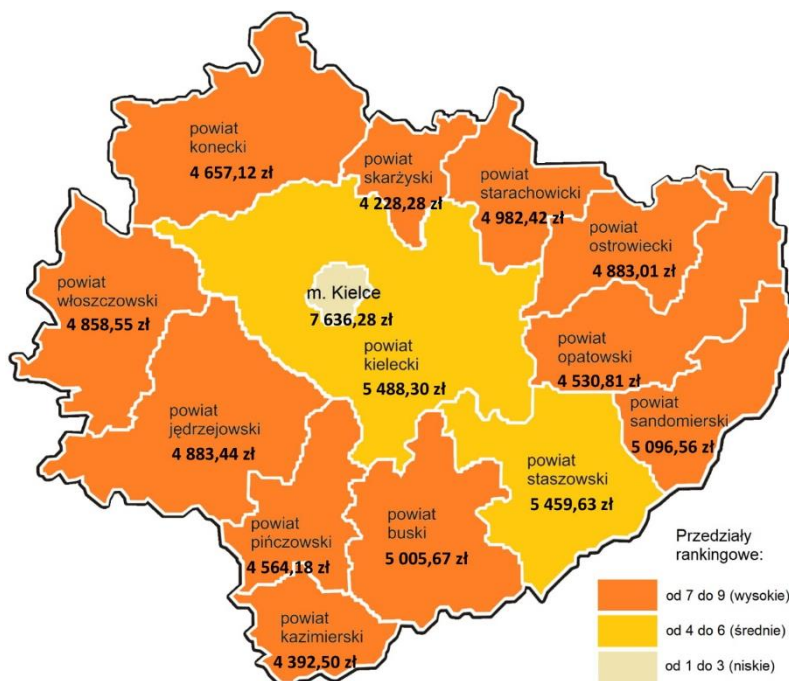
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 29. Przyporządkowanie wartości rankingowych dla zmiennej dochody budżetów gmin zagregowanej do poziomu powiatów.

Powiat	Rok 2018		Rok 2019	
	Dochody budżetów gmin w 2018r.	Wartość rankingowa w 2018r.	Dochody budżetów gmin w 2019r.	Wartość rankingowa w 2019r.
buski	4 535,98 zł	7	5 005,67 zł	7
jędrzejowski	4 221,50 zł	8	4 883,44 zł	8
kazimierski	4 028,84 zł	9	4 392,50 zł	9
kielecki	4 814,43 zł	6	5 488,30 zł	6
konecki	4 046,91 zł	8	4 657,12 zł	8
m. Kielce	6 494,58 zł	1	7 636,28 zł	1
opatowski	4 343,20 zł	7	4 883,01 zł	8
ostrowiecki	4 041,31 zł	8	4 530,81 zł	9
pińczowski	3 924,60 zł	9	4 564,18 zł	9
sandomierski	4 458,31 zł	7	5 096,56 zł	7
skarżyski	3 724,51 zł	9	4 228,28 zł	9
starachowicki	4 301,70 zł	8	4 982,42 zł	8
staszowski	4 649,47 zł	6	5 459,63 zł	6
włoszczowski	4 315,34 zł	8	4 858,55 zł	8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Mapa 14. Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2019r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3. Indeks zagrożenia ubóstwem

W oparciu o zestawienie danych wyjściowych w wyniku przeprowadzonych procedur tj. przypisaniu poszczególnym wskaźnikom wchodzącym w skład indeksu wartość w skali od 1 do 9 oraz nadaniu rang trzem wskaźnikom, poprzez pomnożenie ich wartości przez 1,2 uznając, iż mają one dominujący wpływ w określeniu zasięgu ubóstwa, zbudowany został indeks zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim poprzez zsumowanie opracowanych zmiennych do powiatów.

Tabela 30. Wartości rankingowe dla Indeksu zagrożenia ubóstwem w 2019 roku.

Powiat	Stopa bezrobocia	Długotrwałe bezrobocie*	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej*	Długotrwałe korzystający z pomocy społecznej*	Odsetek rodzin wielodzietnych	Odsetek rodzin niepełnych	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie	Dochody JST na 1 mieszkańca	Ranking (suma)
buski	1	1,2	4,8	4,8	4	2	6	7	30,8
jędrzejowski	3	9,6	8,4	6	7	9	2	8	53,0
kazimierski	3	10,8	7,2	1,2	3	1	9	9	44,2
kielecki	6	2,4	6	4,8	3	7	7	6	42,2
konecki	6	1,2	9,6	6	6	9	6	8	51,8
m. Kielce	2	7,2	1,2	10,8	1	7	1	1	31,2
opatowski	8	10,8	6	6	8	6	8	8	60,8
ostrowiecki	6	4,8	3,6	4,8	4	6	7	9	45,2
pińczowski	3	8,4	3,6	6	7	6	7	9	50,0
sandomierski	3	7,2	10,8	3,6	6	9	2	7	48,6
skarżyski	9	7,2	4,8	4,8	3	6	5	9	48,8
starachowicki	4	6	3,6	4,8	2	6	4	8	38,4
staszowski	3	2,4	10,8	6	7	9	4	6	48,2
włoszczowski	3	4,8	1,2	4,8	9	4	4	8	38,8

*Wartość uzyskanych wskaźników pomnożona została x 1,2

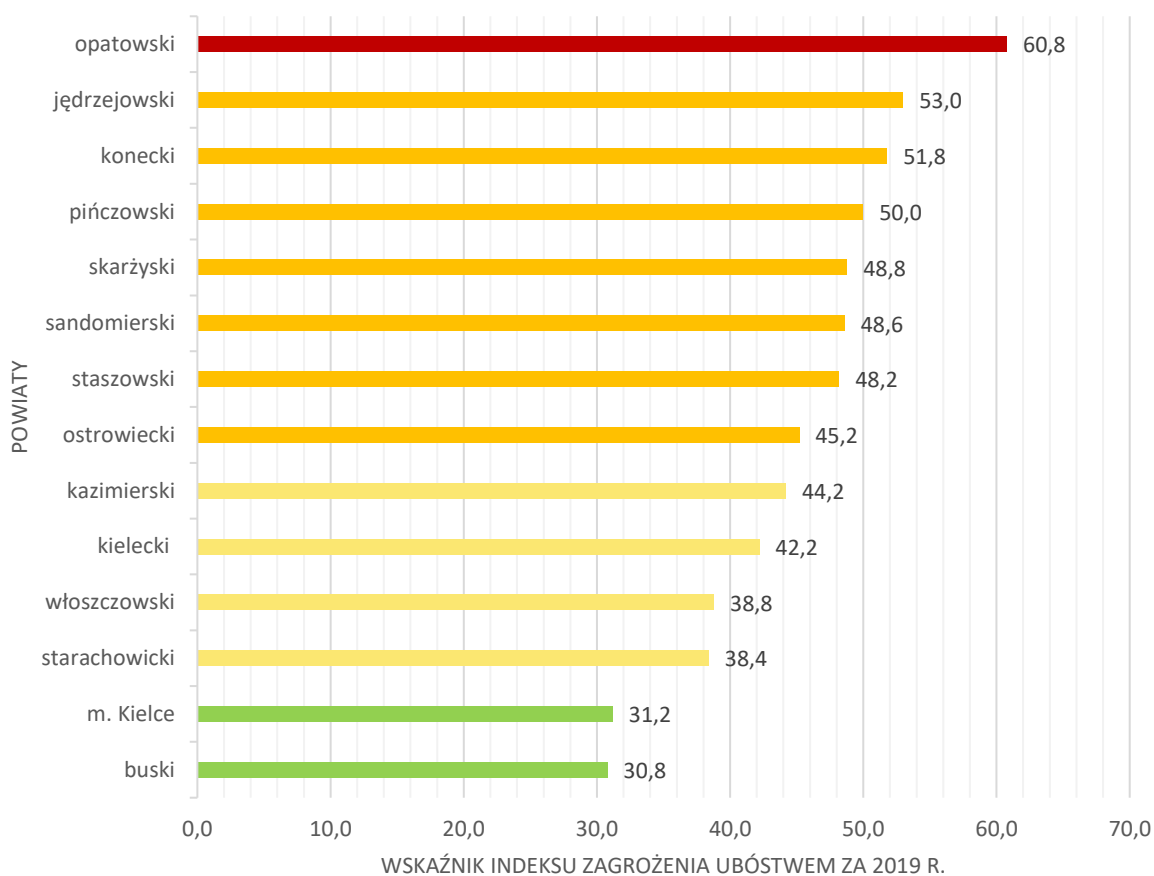
Źródło: Opracowanie własne ROPS.

Uzyskane w ten sposób zestawienie pozwala na obserwację zróżnicowania zagrożenia ubóstwem. Na podstawie wartości indeksu określony został poziom zagrożenia ubóstwem w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego (tabela 30).

Tabela 31. Zmiana indeksu zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim w latach 2018-2019.

Powiat	Ranking 2018	Ranking 2019	Zmiana w stosunku do 2018 roku
buski	36,4	30,8	-5,6
jędrzejowski	50,0	53,0	3,0
kazimierski	44,0	44,2	0,2
kielecki	46,6	42,2	-4,4
konecki	52,2	51,8	-0,4
m. Kielce	32,0	31,2	-0,8
opatowski	56,6	60,8	4,2
ostrowiecki	44,2	45,2	1,0
pińczowski	46,4	50,0	3,6
sandomierski	47,6	48,6	1,0
skarżyski	50,6	48,8	-1,8
starachowicki	43,8	38,4	-5,4
staszowski	48,8	48,2	-0,6
włoszczowski	40,4	38,8	-1,6
średnia	45,7	45,1	-0,5

Źródło: Opracowanie własne ROPS.

Wykres 15. Indeks wewnątrzregionalnego zagrożenia ubóstwem w świętokrzyskim w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne ROPS.

Tabela 32. Przedziały stopnia zagrożenia ubóstwem na 2019 rok.

Przedział	Stopień zagrożenia ubóstwem
do 35,0	umiarkowany
35,1-45,0	średni
45,1-55,0	wysoki
55,1 i wyżej	bardzo wysoki

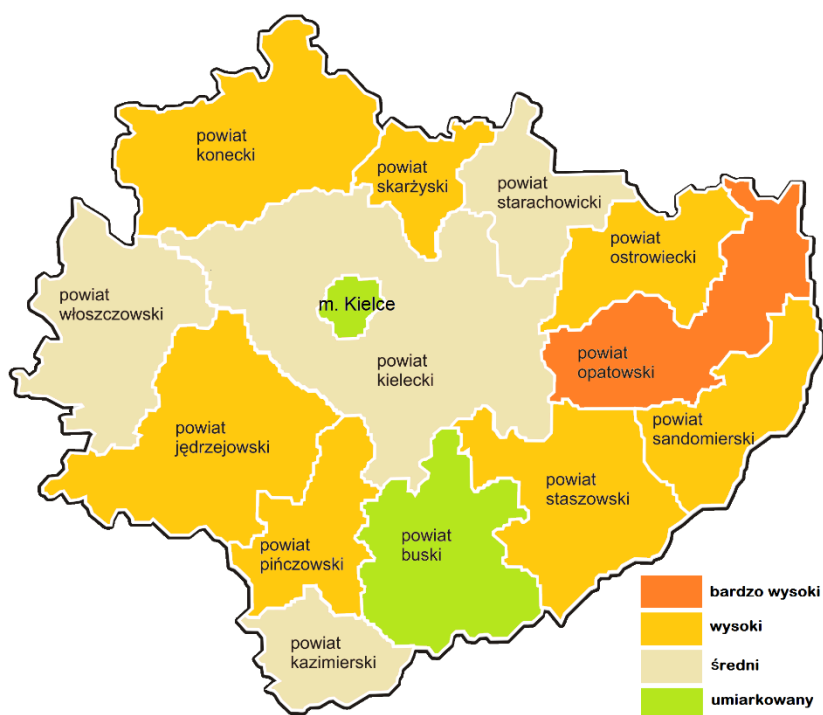
Źródło: Opracowanie własne ROPS.

Tabela 33. Poziom zagrożenia ubóstwem w powiatach województwa świętokrzyskiego w 2019 roku.

Powiat	Stopień zagrożenia ubóstwem
buski	umiarkowany
jędrzejowski	wysoki
kazimierski	średni
kielecki	średni
konecki	wysoki
m. Kielce	umiarkowany
opatowski	bardzo wysoki
ostrowiecki	wysoki
pińczowski	wysoki
sandomierski	wysoki
skarżyski	wysoki
starachowicki	średni
staszowski	wysoki
włoszczowski	średni

Źródło: Opracowanie własne ROPS.

Mapa 15. Zróżnicowanie zagrożenia ubóstwem w powiatach województwa świętokrzyskiego w 2019r.

Źródło: Opracowanie własne ROPS.

W województwie świętokrzyskim wewnątrzregionalnie utrzymuje się zróżnicowany poziom zagrożenia ubóstwem. Należy zwrócić uwagę na fakt poprawy sytuacji w powiecie skarżyskim. W stosunku do rankingów indeksu zagrożenia ubóstwem tworzonych w latach ubiegłych, pozycja powiatu skarżyskiego uległa zmianie „in plus”. Z analizy zmiennych wchodzących w skład indeksu wynika, iż na poprawę sytuacji w powiecie skarżyskim wpływ miało głównie zmniejszenie o 14,3% wskaźnika długotrwale korzystających z pomocy społecznej (z 69,4% w 2018 roku do 55,1% w 2019). Jednakże nadal powiat skarżyski jest w przedziale wysokiego zagrożenia ubóstwem. Na tle powiatów regionu pozytywne zmiany w zakresie zagrożenia ubóstwem odnotowano również w powiatach: ostrowieckim i kieleckim. Natomiast relatywnie pogorszenie sytuacji zagrożenia ubóstwem na tle powiatów regionu w stosunku do roku ubiegłego odnotowano w powiatach: sandomierskim, włoszczowskim, starachowickim. Pozycje pozostałych powiatów nie uległy znaczącej zmianie w stosunku do lat ubiegłych.

Umiarkowany stopień zagrożenia ubóstwem tak jak w poprzednich latach odnotowano w mieście Kielce i powiecie buskim. Powiat: starachowicki, włoszczowski, kielecki, kazimierski osiągają średni stopień zagrożenia ubóstwem. W pułap wysokiego zagrożenia ubóstwem wchodzi powiaty: ostrowiecki, staszowski, sandomierski, skarżyski, pińczowski, konecki, jędrzejowski.

W stopniu bardzo wysokim wg opracowanego indeksu zagrożeni ubóstwem są mieszkańcy powiatu opatowskiego, w którym odnotowano najwyższe wartości rankingowe wynikające z sumowania wartości rankingowych z ośmiu zmiennych, poddanych analizie w niniejszym opracowaniu.

Tabela 34. Zmienne indeksu zagregowane do województwa świętokrzyskiego.

Wskaźnik	Rok 2018	Rok 2019
X ¹ – stopa bezrobocia	8,3%	7,9%
X ² – odsetek osób długotrwale bezrobotnych	50,5%	50,2%
X ³ – wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej	47,54	44,03
X ⁴ – wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej	58,4%	58,6%
X ⁵ – odsetek rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej	7,9%	6,9%
X ⁶ – odsetek rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej	9,0%	7,9%
X ⁷ – przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	4 171,17 zł	4 490,41 zł
X ⁸ – dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca	5 387,05 zł	5 967,10 zł

Źródło: Opracowanie własne ROPS.

4. Podsumowanie i wnioski

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej diagnozując i monitorując problem społeczny jakim jest ubóstwo, swoje dane opiera m.in. na opracowaniu „Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce” Głównego Urzędu Statystycznego. W publikacji prezentowane są wskaźniki dotyczące zasięgu ubóstwa ekonomicznego w kraju z podziałem na województwa przy zastosowaniu trzech granic ubóstwa, opierając się na wynikach badań budżetów gospodarstw domowych. Uwzględnienie trzech, a nie jednej miary wynika m.in. z faktu, iż żadna z granic ubóstwa nie została określona w Polsce jako granica urzędowa, a z metodologicznego punktu interpretacji skali ubóstwa nie ma podstaw, aby bezspornie preferować którąś z nich. Każda z trzech granic ubóstwa omawiana jest indywidualnie w zależności od danego punktu widzenia i uwarunkowań społecznych, które występują w danym regionie.

W województwie świętokrzyskim w 2019 roku odnotowano zmniejszenie się dwóch z trzech analizowanych granic ubóstwa. W odniesieniu do 2018 roku odnotowano spadek stopy ubóstwa skrajnego. Mogło mieć to związek z poprawą sytuacji na rynku pracy w województwie świętokrzyskim w 2019 roku odnotowano spadek ogólnej liczby osób bezrobotnych (o 4,7%), spadek osób długotrwale bezrobotnych (o 5,3%) oraz spadek bezrobotnych z prawem do zasiłku (o 4,2%)¹². W najmniejszym stopniu zmniejszyła się ustawowa granica ubóstwa, związana z niezmiennym od 2018 roku kryterium dochodowym ustalonym jako dochód, poniżej którego można ubiegać się o świadczenie pieniężne z pomocy społecznej.

W przypadku trzeciej granicy, stopa ubóstwa relatywnego uległa nieznacznemu zwiększeniu w województwie świętokrzyskim. Powodem tego mógł być wzrost inflacji w Polsce (z 2,3% w 2019 r., wobec 1,6% w 2018 r.¹³) w zestawieniu z niskim w skali kraju przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniem brutto w województwie świętokrzyskim oraz jedną z najwyższych notowanych stóp bezrobocia w kraju, mimo polepszającej się sytuacji na rynku pracy w regionie. Dodatkowo o wyższym wzroście relatywnej granicy ubóstwa w województwie świętokrzyskim w 2019 roku mogła przeważać również wyższa wycena artykułów żywnościowych w kraju¹⁴.

---

¹² Ocena Zasobów Pomocy Społecznej Województwa Świętokrzyskiego za 2019 rok.

¹³ Informacja o poziomie i strukturze minimum egzystencji w 2019 r. IPISS.

¹⁴ Informacja o poziomie i strukturze minimum egzystencji w 2019 r. IPISS.

Według danych GUS szczególnie narażone na ubóstwo w 2019 roku były gospodarstwa rolników. W województwie świętokrzyskim 55,1% ludności zamieszkuje tereny wiejskie co koreluje z wysokimi wartościami trzech granic ubóstwa. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na osobę w gospodarstwach domowych zamieszkujących miasta był wyższy o 28,4% niż na wsi, natomiast przeciętne miesięczne wydatki na osobę zamieszkujących miasta były o 34,8% wyższe niż w gospodarstwach domowych na wsi¹⁵.

Dokonana analiza wewnątrzregionalnego zróżnicowania zagrożenia ubóstwem na podstawie opracowanego indeksu jest obrazem zróżnicowania tego zjawiska w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego. W 2019 roku zagrożenie ubóstwem wg opracowanego rankingu w większości powiatów zmniejszyło się. Zagregowane dane wskazują, że w województwie świętokrzyskim zwiększyło się natomiast zróżnicowanie skali zagrożenia ubóstwem.

Zapobieganie zjawiska ubóstwa wymaga kompleksowych działań na poziomie administracji rządowej jak i samorządowej. Istotnym jest, aby w podejmowanych działaniach podjęte zostało wdrożenie rozwiązań systemowych w zakresie aktywnej polityki społecznej, zmniejszającej zasięg zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego skorelowanego z polityką służącą stabilnemu wzrostowi gospodarczemu oraz polityce na rzecz wzrostu zatrudnienia i generowania godnego wynagrodzenia dla pracowników. Wymagane są długofalowe interwencje pomocowe kierowane do osób grup szczególnie zagrożonych ubóstwem. Zakres działań powinien dopasowany być do konkretnych kategorii osób, mogących zaliczać się do ubogich tj. osób: bezrobotnych, długotrwale bezrobotnych, korzystających ze świadczeń pieniężnych czy długotrwale korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Działania te muszą uwzględniać rzeczywiste i zróżnicowane potrzeby osób i rodzin. Powinny zmierzać do aktywizacji i pełnego usamodzielnienia grup docelowych. Jednym z największych wyzwań stawianym w przeciwdziałaniu zwiększaniu granic ubóstwa, jest mobilizacja osób ubogich czy zagrożonych wykluczeniem społecznym do zwieszenia przez nich aktywności społeczno-zawodowej. W tym zakresie priorytetowe są oddziaływania w obszarze reintegracji takie jak np.: udział w zajęciach klubów integracji społecznej czy też centrów integracji społecznej.

---

¹⁵ Sytuacja gospodarstw domowych w 2019 r. w świetle wyników badania budżetów gospodarstw domowych, GUS.

Wyniki analizy wewnątrzregionalnego zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim z uwzględnieniem sytuacji ekonomicznej i społeczno-demograficznej regionu, pozwala na wyznaczenie przyczyn zjawiska niedostatku, którymi mogą być:

- niski stopień urbanizacji,
- wyższy poziom stopy bezrobocia w odniesieniu do kraju,
- wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych w ogóle bezrobotnych w regionie,
- obserwowany proces depopulacji mieszkańców województwa skutkujący niekorzystnymi trendami demograficznymi,
- jedno z najniższych w skali kraju – przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto,
- przeciętny dochód na jednego mieszkańca poniżej średniej krajowej,
- znaczący odsetek osób mieszkających na terenach wiejskich,
- rozdrobnienie gospodarstw rolnych,
- utrzymujący się na stałym poziomie odsetek rodzin wielodzietnych i rodzin niepełnych otrzymujących pomoc społeczną.

Indeks zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim za 2019 rok i dokonana w nim analiza przestrzennego zróżnicowania zagrożenia ubóstwem jest materiałem, który może być pomocny w zakresie rozdysponowania środków z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego, a także w procesie planowania strategicznego na kolejną perspektywę finansową.

5. Spis map, tabel i wykresów

Spis tabel:

Tabela 1.	Zasięg ubóstwa skrajnego w kraju według grup społeczno-ekonomicznych gospodarstw domowych w latach 2016–2019	9
Tabela 2.	Zasięg ubóstwa skrajnego według typów gospodarstw domowych w latach 2016-2019	10
Tabela 3.	Zasięg ubóstwa skrajnego według typów gospodarstw domowych w latach 2016-2019	11
Tabela 4.	Zasięg trzech granic ubóstwa w latach 2018-2019 – woj. świętokrzyskie na tle innych regionów	13
Tabela 5.	Stopa bezrobocia w kraju w ujęciu województw (stan na 31 grudzień) w latach 2018-2019	18
Tabela 6.	Przyporządkowanie wartości rankingowych dla zmiennej stopy bezrobocia.....	20
Tabela 7.	Przyporządkowanie wartości rankingowych dla zmiennej odsetek długotrwale bezrobotnych.....	22
Tabela 8.	Przyporządkowanie wartości rankingowych dla zmiennej wskaźnika pogłębionej deprivacji materialnej	24
Tabela 9.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat buski	25
Tabela 10.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat jędrzejowski	26
Tabela 11.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat kazimierski	26
Tabela 12.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat kielecki	27
Tabela 13.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat konecki	28
Tabela 14.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej – miasto Kielce	28
Tabela 15.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat opatowski	28
Tabela 16.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat ostrowiecki	29
Tabela 17.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat pińczowski.....	29
Tabela 18.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat sandomierski	30
Tabela 19.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat skarżyski.....	30
Tabela 20.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat starachowicki.....	30
Tabela 21.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat staszowski	31
Tabela 22.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej - powiat włoszczowski	31
Tabela 23.	Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej wg gmin w latach 2018-2019	32

Tabela 24.	Przyporządkowanie wartości rankingowych dla zmiennej długotrwanie korzystających z pomocy społecznej	36
Tabela 25.	Przyporządkowanie wartości rankingowych dla zmiennej odsetek rodzin wielodzietnych objętych pomocą społeczną	39
Tabela 26.	Przyporządkowanie wartości rankingowych dla zmiennej odsetek rodzin niepełnych objętych pomocą społeczną	41
Tabela 27.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto [zł] w Polsce w latach 2018-2019.....	42
Tabela 28.	Przyporządkowanie wartości rankingowych dla zmiennej przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto	44
Tabela 29.	Przyporządkowanie wartości rankingowych dla zmiennej dochody budżetów gmin zagregowanej do poziomu powiatów	46
Tabela 30.	Wartości rankingowe dla Indeksu zagrożenia ubóstwem w 2019 roku.....	47
Tabela 31.	Zmiana Indeksu Zagrożenia Ubóstwem w województwie świętokrzyskim w latach 2018-2019	48
Tabela 32.	Przedziały stopnia zagrożenia ubóstwem na 2019 rok	49
Tabela 33.	Poziom zagrożenia ubóstwem w powiatach województwa świętokrzyskiego w 2019 roku	49
Tabela 34.	Zmienne Indeksu zagregowane do województwa świętokrzyskiego	50

Spis wykresów:

Wykres 1.	Zasięg ubóstwa w Polsce w latach 2010-2019 według przyjętych w danym roku trzech granic ubóstwa (w % osób w gospodarstwach domowych).....	7
Wykres 2.	Zasięg ubóstwa skrajnego w 2018 i 2019 roku wg grup społeczno-ekonomicznych w kraju	8
Wykres 3.	Zasięg ubóstwa skrajnego w 2018 i 2019 roku wg typów gospodarstw domowych.....	9
Wykres 4.	Zasięg ubóstwa skrajnego w 2018 i 2019r. wg wykształcenia głowy gospodarstwa domowego	10
Wykres 5.	Zasięg ubóstwa skrajnego w 2018 i 2019r. wg klasy miejscowości zamieszkania	11
Wykres 6.	Zasięg ubóstwa w województwie świętokrzyskim w latach 2015–2019.....	12
Wykres 7.	Stopa bezrobocia w powiatach województwa świętokrzyskiego w 2019 roku	19
Wykres 8.	Odsetek osób długotrwanie bezrobotnych w ujęciu powiatowym w 2019 roku	21
Wykres 9.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej w 2019 roku.....	23

Wykres 10.	Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej w ujęciu powiatowym w 2019 r.....	35
Wykres 11.	Odsetek rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej w 2019 r.	38
Wykres 12.	Odsetek rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej w 2019 r.	40
Wykres 13.	Odsetek osób długotrwale bezrobotnych w ujęciu powiatowym w 2019 roku	43
Wykres 14.	Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w ujęciu powiatowym w 2019 roku	45
Wykres 15.	Indeks wewnątrzregionalnego zagrożenia ubóstwem w świętokrzyskim w 2019 r.	48

Spis map:

Mapa 1.	Zasięg ubóstwa skrajnego w 2019 roku według województw.....	14
Mapa 2.	Zasięg ubóstwa relatywnego w 2019 roku według województw	14
Mapa 3.	Zasięg ubóstwa ustawowego w 2019 roku według województw	15
Mapa 4.	Stopa bezrobocia według województw (stan na 31.XII.) w 2019 roku	18
Mapa 5.	Stopa bezrobocia w województwie świętokrzyskim w 2019r	20
Mapa 6.	Odsetek osób długotrwale bezrobotnych w województwie świętokrzyskim w 2019r.	22
Mapa 7.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej w województwie świętokrzyskim w 2019 r.	25
Mapa 8.	Wskaźnik osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców w województwie świętokrzyskim w 2019r.	37
Mapa 9.	Wskaźnik rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej w 2019 roku	39
Mapa 10.	Wskaźnik rodzin niepełnych ogółem objętych pomocą społeczną w 2019 roku	41
Mapa 11.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie według województw w 2019 roku	42
Mapa 12.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto [zł] w województwie świętokrzyskim w 2019r.	44
Mapa 13.	Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w kraju w 2019 roku	45
Mapa 14.	Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2019r	46
Mapa 15.	Zróznicowanie zagrożenia ubóstwem w powiatach województwa świętokrzyskiego w 2019r	49

Aneks

Przedziały i wartości rankingowe Wewnątrzregionalnego Indeksu Zagrożenia Ubóstwem.

X 1. Stopa bezrobocia (wskaźnik w % liczby bezrobotnych do liczby czynnych zawodowo).

Rok 2018	Rok 2019	Wartość rankingowa
do 5,2%	do 4,5%	1
5,3% - 6,5%	4,6% - 5,7%	2
6,6% - 7,8%	5,8% - 6,9%	3
7,9% - 9,1%	7,0% - 8,1%	4
9,2% - 10,4%	8,2% - 9,3%	5
10,5% - 11,7%	9,4% - 10,5%	6
11,8% - 13,0%	10,6% - 11,7%	7
13,1% - 14,3%	11,8% - 12,9%	8
14,4% i wyżej	14,1% i wyżej	9

X 2. Liczba osób długotrwale bezrobotnych w bezrobotnych ogółem (%).

Rok 2018	Rok 2019	Wartość rankingowa	x 1,2
do 43,1%	do 43,8%	1	1,2
43,2% - 45,6%	43,9% - 45,9%	2	2,4
45,7% - 48,1%	46,0% - 48,0%	3	3,6
48,2% - 50,6%	48,1% - 50,1%	4	4,8
50,7% - 53,1%	50,2% - 52,2%	5	6
53,2% - 55,6%	52,3% - 54,3%	6	7,2
55,7% - 58,1%	54,4% - 56,4%	7	8,4
58,2% - 60,6%	56,5% - 58,5%	8	9,6
60,7% i więcej	58,6% i wyżej	9	10,8

X 3. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej.

Rok 2018	Rok 2019	Wartość rankingowa	x 1,2
do 36,89	do 32,89	1	1,2
36,90 - 40,59	32,90 - 36,49	2	2,4
40,60 - 44,29	36,50 - 40,09	3	3,6
44,30 - 47,99	40,10 - 43,69	4	4,8
48,00 - 51,69	43,70 - 47,29	5	6
51,70 - 55,39	47,30 - 50,89	6	7,2
55,40 - 59,09	50,90 - 54,49	7	8,4
59,10 - 62,79	54,50 - 58,09	8	9,6
62,80 i wyżej	58,10 i wyżej	9	10,8

X 4. Długotrwale korzystający z pomocy społecznej.

Rok 2018	Rok 2019	Wartość rankingowa	x 1,2
do 39,5%	do 43,7%	1	1,2
39,6% - 43,2%	43,8% - 48,2%	2	2,4
43,3% - 46,9%	48,3% - 52,7%	3	3,6
47,0% - 50,6%	52,8% - 57,2%	4	4,8
50,7% - 54,3%	57,3% - 61,7%	5	6
54,4% - 58,0%	61,8% - 66,2%	6	7,2
58,1% - 61,7%	66,3% - 70,7%	7	8,4
61,8% - 65,4%	70,8% - 75,2%	8	9,6
65,5% i wyżej	75,3% i wyżej	9	10,8

X 5. Rodziny wielodzietne korzystające z pomocy społecznej.

Rok 2018	Rok 2019	Wartość rankingowa
do 4,5%	do 3,8%	1
4,6% - 5,6%	3,9% - 4,8%	2
5,7% - 6,7%	4,9% - 5,8%	3
6,8% - 7,8%	5,9% - 6,8%	4
7,9% - 8,9%	6,9% - 7,8%	5
9,0% - 10,0%	7,9% - 8,8%	6
10,1% - 11,2%	8,9% - 9,8%	7
11,3% - 12,4%	9,9% - 10,8%	8
12,5% i wyżej	10,9% i wyżej	9

X 6. Rodziny niepełne korzystające z pomocy społecznej.

Rok 2018	Rok 2019	Wartość rankingowa
do 6,3%	do 4,6%	1
6,4% - 6,8%	4,7% - 5,2%	2
6,9% - 7,3%	5,3% - 5,8%	3
7,4% - 7,8%	5,9% - 6,4%	4
7,9% - 8,3%	6,5% - 7,0%	5
8,4% - 8,8%	7,1% - 7,6%	6
8,9% - 9,3%	7,7% - 8,2%	7
9,4% - 9,8%	8,3% - 8,8%	8
9,9% i wyżej	8,9% i wyżej	9

X 7. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto [zł].

Rok 2018	Rok 2019	Wartość rankingowa
do 3649,99 zł	do 3915,99 zł	9
3650,00 zł - 3754,99 zł	3916,00 zł - 4036,99 zł	8
3755,00 zł - 3859,99 zł	4037,00 zł - 4157,99 zł	7
3860,00 zł - 3964,99 zł	4158,00 zł - 4278,99 zł	6
3965,00 zł - 4069,99 zł	4279,00 zł - 4399,99 zł	5
4070,00 zł - 4174,99 zł	4400,00 zł - 4520,99 zł	4
4175,00 zł - 4279,99 zł	4521,00 zł - 4641,99 zł	3
4280,00 zł - 4384,99 zł	4642,00 zł - 4762,99 zł	2
4385,00 zł i wyżej	4883,00 zł i wyżej	1

X 8. Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca [zł].

Rok 2018	Rok 2019	Wartość rankingowa
do 4032,99 zł	do 4607,99 zł	9
4033,00 zł - 4340,99 zł	4608,00 zł - 4986,99 zł	8
4341,00 zł - 4649,99 zł	4987,00 zł - 5365,99 zł	7
4649,00 zł - 4956,99 zł	5366,00 zł - 5744,99 zł	6
4957,00 zł - 5264,99 zł	5745,00 zł - 6123,99 zł	5
5265,99 zł - 5572,99 zł	6124,00 zł - 6502,99 zł	4
5573,00 zł - 5880,99 zł	6503,00 zł - 6881,99 zł	3
5881,00 zł - 6188,99 zł	6882,00 zł - 7260,99 zł	2
6189,00 zł i wyżej	7261,00 i wyżej	1